Ազգ
Azg
armenian daily
1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2002 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 176 (2621)

12013

Վրացի զինվորականները ռուսական շարասյուն են շրջափակել

ԹԲԻԼԻՍԻ, 30 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Անդրկովկասի ռուսական զորախմբի շարասյունը, որ Թբիլիսիից Բաքու էր մեկնում 12-րդ ռազմակայանի ամփոփիչ ստուգման համար, շրջափակվել է Քութայիսի մտնելիս՝ այդ քաղաքի զինվորական պարետի կողմից երկու ավտոմատավորների եւ մի նշանառուի ուղեկցությամբ:

Ինչպես հայտնել է ռուսական զորախմբի մամլո ծառայության ղեկավար, գնդապետ Ալեքսանդր Լուցկեւիչը, ռուսական կողմին ասվել է, որ «զենքը լիցքավորված է» եւ կա վրացական գլխավոր շտաբի հրամանը չթողնել անցնել ռուս զինվորականներին առանց Վրաստանի ՊՆ համաձայնության: Նա նշել է, որ վրացական կողմը ծանուցվել է նախատեսվող տեղաշարժման մասին, սակայն ՊՆ համաձայնությունը չի ստացվել առանց որեւէ բացատրության: «Ներկայումս վարվում են բանակցություններ, եւ ռուս զինվորականները մտադիր չեն զիջել», ասել է Ալեքսանդր Լուցկեւիչը: Ըստ նրա, «շարունակվում է զորախմբի տրանսպորտային շրջափակումը, որ սկսվել է ավելի քան մեկ ամիս առաջ Պանկիսիում հատուկ գործողություն անցկացնելու պատրվակով»:

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԱՅՑ

Սերժ Սարգսյանը եռօրյա այցով Մոսկվայում

ՌՍԿԱՆ ՄԱՄԻԿՈՆՅԱՆ
Մոսկվա

Սեպտեմբերի 30-ին ՀՀ պաշտպանության նախարար Սերժ Սարգսյանի գլխավորած պատվիրակությունը եռօրյա պաշտոնական այցով ժամանեց Մոսկվա: «Վնուկովո» օդակայանում նրան դիմավորեցին Ռուսաստանի դաշնության պաշտպանության նախարարի տեղակալ Ալեքսեյ Մոսկովսկին, պաշտպանության նախարարության բարձրաստիճան պաշտոնյաներ, ՌԴ-ում ՀՀ դեսպան Արմեն Սմբատյանը: Օդակայանի հյուրասրահում կայացած կարճ զրույցից հետո հայկական պատվիրակությունն ուղղություն վերցրեց դեպի ռուսական բանակի փառքի խորհրդանիշ, Պոկլոննայա Գորա հուշահամալիր, որտեղ, ի պատիվ ՀՀ պաշտպանության նախարարի, կազմակերպվեց փոքրիկ զորահանդես:

Գերհագեցած այցի շրջանակներում հաջորդ հանդիպումը նշանակված էր Կրեմլում, ՌԴ նախագահի աշխատակազմի ղեկավար Ալեքսանդր Վոլոշինի հետ: Սերժ Սարգսյանի եւ Վոլոշինի՝ մոտ մեկ ժամ տեւած առանձնազրույցի ընթացքում, ինչպես մեզ հաջողվեց պարզել, շոշափվել են երկկողմ հետաքրքրություն ներկայացնող հիմնականում տնտեսական եւ քաղաքական հարցեր: Դատելով հանդիպման մասնակիցների տրամադրությունից, երկու կողմերն էլ զրույցի արդյունքից գոհ էին:

Օրվա երկրորդ կեսին տեղի ունեցավ պաշտպանության նախարարի հանդիպումը ՌԴ պաշտպանության նախարարության գլխավոր շտաբի պետ, գեներալ-գնդապետ Անատոլի Կվաշնինի հետ: Այս հանդիպման թեման, բնականաբար, հայ-ռուսական ռազմավարական համագործակցությունն էր, որի մակարդակը, ինչպես նշվեց, ավանդաբար բարձր է: Մեկուկես ժամ տեւած հանդիպման ընթացքում թե Ս. Սարգսյանը, թե Ա. Կվաշնինը բազմիցս նշեցին, որ Հայաստան-Ռուսաստան ռազմական եւ ռազմատեխնիկական համագործակցությունը իր արդյունավետության աստիճանով խթան հանդիսացավ, որպեսզի երկու երկրների տնտեսական հարաբերություններն էլ բարձրացվեն համապատասխան մակարդակի: Կողմերն ընդգծեցին հատկապես վերջին երկու-երկուսուկես տարիների բարձր արդյունավետությունը եւ հույս հայտնեցին, որ առաջընթաց տեմպը կպահպանվի նաեւ առաջիկայում, ինչին մեծապես կնպաստի նաեւ ՀՀ պաշտպանության նախարարի այս պաշտոնական այցը:

Օրվա ավարտին Մոսկվայի հայկական դեսպանատանը կազմակերպվեց ընդունելություն ռուսական բանակի եւ ՌԴ կառավարության բարձրաստիճան ներկայացուցիչների մասնակցությամբ: Հոկտեմբերի 1-ին Սերժ Սարգսյանի այցը կշարունակվի նույնքան հագեցած օրակարգով: Մասնավորապես, օրվա երկրորդ կեսին նախատեսված է նրա եւ ՌԴ պաշտպանության նախարար Սերգեյ Իվանովի հանդիպումը:

ՀՌԱԿ ԿԼՈՐ ՍԵՂԱՆ

ԱՄՆ ներկայությունը մեր երկրում երբեք չի հավասարեցվի ռուսաստանյանին ու չի փոխարինի նրան

Վստահեցնում է ՀՀ արտգործնախարարը

ԼԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«Մտավորականության շրջանում հաճախ կամենում ես հանել դիվանագետի գլխարկդ եւ խոսել արտաքին քաղաքականության չերեւացող շերտերի մասին: Բայց լրատվամիջոցների ներկայությունը խանգարում է: Սա նման է այն իրավիճակին, երբ թռչունին վանդակից դուրս ես բերում, բայց կտրում ես նրա թեւերն, այնպես որ նա չի կարողանում թռչել»: Նման այլեգորիկ համեմատություն արեց ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանը սեպտեմբերի 28-ին Թեքեյան մշակութային կենտրոնում ՀՌԱԿ կազմակերպած կլոր սեղանին՝ «ՀՀ արտաքին քաղաքականության հրատապ խնդիրները» թեմայով: Ռամկավար Ազատական կուսակցության անդամների, մեր մտավորական շրջանակների, օտարերկրյա դեսպանների ու դիվանագիտական այլ ներկայացուցիչների առջեւ եւ, այնուամենայնիվ, լրատվամիջոցների ներկայությամբ, օրվա հիմնական զեկուցող Վ. Օսկանյանը հանդես եկավ մեր երկրի արտաքին քաղաքականության վերջին մեկ տարվա ընթացքի որոշ շեշտադրումներ ամփոփող ելույթով:

Տես ► էջ 2

Սադարակում Քոչարյանը մերժել է չորս շրջանների դիմաց Բաքու-Երեւան երկաթգիծը վերաբացելու Ալիեւի առաջարկը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Երեւանում եւ Ստեփանակերտում ՀՀ եւ ԼՂՀ իշխանությունների հետ բանակցելուց հետո ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի եռանախագահները՝ Նիկոլայ Գրիբկովը (ՌԴ), Ռուդոլֆ Փերինան (ԱՄՆ), Հյուգ Պերնեն (Ֆրանսիա) եւ ՌԴ առաջին փոխարտգործնախարար Վյաչեսլավ Տրուբնիկովը Հայաստանի մայրաքաղաքից ուղեւորվեցին Բաքու:

Միջնորդների տարածաշրջան այս այցից հակամարտության երեք կողմերը լուրջ ակնկալիքներ չունեին: Եռանախագահներին առավելապես հետաքրքրում էր օգոստոսի 14-ին Սադարակում տեղի ունեցած Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումը: «Զուտ տրամաբանորեն քիչ հավանական է թվում ադրբեջանական կողմի, այդ թվում Ալիեւի պնդումը, թե Սադարակի հանդիպումն անպտուղ է եղել, իսկ միջնորդները պարզապես զբոսնում են մեր տարածաշրջանում: Հարց է առաջանում՝ ի՞նչ էին քննարկում նախագահներն ավելի քան չորս ժամ: Այսինքն՝ քննարկելու բան կա, որքան էլ հակամարտող կողմերի տեսակետները հեռու լինեն, հակասեն միմյանց», շաբաթօրյա համարում «Ադրբեջանը համաձայն է գրավյալ չորս շրջանների դիմաց վերաբացել Բաքու-Երեւան երկաթգիծը» հոդվածում նկատել էր **«Ազգը»**: Մեր այս կանխատեսումը ԼՂՀ մայրաքաղաքում հաստատվեց Վյաչ. Տրուբնիկովի հայտարարությամբ. «Ես կցանկանայի ձեր ուշադրությունը հրավիրել այն բանի վրա, որ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահները հանդիպել են Սադարակում եւ չորս ժամ զրուցել: Եթե ասելու բան չունենային՝ պետության ղեկավարներն այդ չորս ժամը չէին վատնի»:

Տես ► էջ 5

Արաֆաթի նստավայրի պաշարումը վերացվեց

Կիրակի օրն իսրայելական զորքը վերացրեց Ռամալլայում Յասեր Արաֆաթի նստավայրի պաշարումը՝ տեղի տալով միջազգային ճնշումների առաջ: 10-օրյա պաշարումից հետո պաղեստինցիների առաջնորդը դուրս եկավ իր նստավայրի ավերակներից եւ ավազապարկերի վրա կանգնելով ողջունեց իր ժողովրդին: Բոլորը ցնծության մեջ էին, որ տեղի չտվեցին ճնշումներին, եւ չհանձնվեցին իսրայելցիների պահանջած 21 հոգին, որոնք նստավայրում էին: Ընդհակառակը, Իսրայելում քաղաքական շրջանակները քննադատեցին վարչապետ Շարոնին: Նրանց կարծիքով, 10-օրյա պաշարումը ոչինչ չտվեց Իսրայելին, բայց ուժեղացրեց Արաֆաթի դիրքերը՝ անտեղիտալիություն հաղորդելով նրա քայլերին:

Արիել Շարոնը Մոսկվայում

Երեկ երկօրյա այցով Մոսկվա ժամանեց Իսրայելի վարչապետ Արիել Շարոնը եւ ընդունվեց նախագահ Պուտինի կողմից: Վերջինս ողջունեց Արաֆաթի նստավայրի պաշարումը վերացնելու նրա քայլը: Ըստ մոսկովյան լրատվամիջոցների, երկու ղեկավարների զրույցը կենտրոնացել է 2 խնդիրների վրա՝ արաբ-իսրայելական հակամարտության խաղաղ կարգավորում եւ իրաքյան ճգնաժամ:

Վարուժան Գյուրջինյանն ազատվեց կալանքից

Իրականում ո՞վ է պայթեցրել պատգամավորի ավտոմեքենան

«Ազգի» մայիսի 8-ի համարում լրագրող Սառա Պետրոսյանի «ԱԺ պատգամավորի 210 հազար դոլարի գրավը» հետաքննական հոդվածի հրապարակումից գրեթե 5 ամիս հետո՝ սեպտեմբերի 27-ին, ՀՀ գլխավոր դատախազությունը կալանքից ազատել է 19-ամյա Վարուժան Գյուրջինյանին, որը ձերբակալվել էր 9 ամիս առաջ՝ ԱԺ պատգամավոր Մելիք Գասպարյանի ավտոմեքենան պայթեցնելու մեղադրանքով: Նախաքննությանը չի հաջողվել նրան ահաբեկչի կերպար տալ: Այսուհանդերձ, փաստը մնում է փաստ, որ պատգամավորի ավտոմեքենան պայթեցվել է: Ո՞ւմ կողմից: Ահա այս հարցի պատասխանը գտնելու քննիչների ջանքերին փորձում է նպաստել Ս. Պետրոսյանի նոր հոդվածը, որը լույս կտեսնի մեր վաղվա համարում:

ՆՈՐԱՄՈՒՏ

Նոր ավիաընկերության առաջին ինքնաթիռը

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Երեկ փաստորեն նորաստեղծ «Հայկական միջազգային ավիաուղիներ» նորամուտի օրն էր: Առիթն ընկերության վարձակալած «էյրբաս» (A-320) նոր ինքնաթիռի ներկայացումն էր: Այն պետք է իրականացնի միջազգային չվերթներ Փարիզ, Ամստերդամ, Ֆրանկֆուրտ, Աթենք եւ Դուբայ: 156 ընդհանուր՝ 12 բիզնես եւ 144 էկոնոմ կարգի տեղեր ունեցող ինքնաթիռն ի վիճակի է մինչեւ 5-ժամանոց թռիչքներ կատարել: Վարձակալված է 3 տարի ժամկետով եւ պայմանագիրը պարբերաբար նորոգվելու է: Սակայն պարզվեց, որ այս ինքնաթիռն ամբողջը չէ:

Տես ► էջ 3

67 5-2003
10767-ԱՀ

Հիմնական նպատակը խորհրդարանական կուսակցություն դառնալն է

Նշվեց ՀՌԱԿ ակումբների սեմինար-խորհրդակցությունում

Անցյալ շաբաթ եւ կիրակի օրերին «Թեքեյան» կենտրոնում տեղի ունեցավ երկօրյա սեմինար խորհրդակցություն, որին մասնակցում էին ՀՌԱԿ Հանրապետական վարչության անդամներն ու ակումբների եւ շրջանային վարչությունների ատենապետները:

Խորհրդակցության ընթացքում քննարկված հիմնական խնդիրը տեղական ինքնակառավարման եւ խորհրդարանական ընտրություններն են, կուսակցական կառույցների որդեգրելիք դիրքորոշումներն ու անելիքները: Այս խնդիրների շուրջ ելույթ ունեցավ ՀՌԱԿ ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը: Նա կարեւորեց տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններին ՀՌԱԿ ակումբների մասնակցությունը, ընդգծելով, որ այդ փորձն անհրաժեշտ է գալիք խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ: Այս կամ այն թեկնածուին պաշտպանելիս հարկ է հնարավորինս պրագմատիկ լինել, նշեց ՀՌԱԿ ատենապետն, ավելացնելով, որ կուսակցությունն ունի ձայներ, որոնք կարող են լուրջ դեր ունենալ: Կուսակցության անդամների թիվը 1 տարի 9 ամսում աճել է 10 անգամ: ՀՌԱԿ-ն ունի 1 քաղաքապետ եւ 40 գյուղապետներ, ինչը, Ռուբեն Միրզախանյանի համոզմամբ, համեստ ցուցանիշ չէ:

Ընդգծվեց, որ ՀՌԱԿ-ը գաղափարակիցների կուսակցություն է: Այստեղ ընդգրկված են բժիշկներ, ուսուցիչներ, մտավորականության այլ ներկայացուցիչներ: «ՀՌԱԿ չեն ընդունվում լցակայանի տեր կամ հացի փռի վարիչ դառնալու ակնկալիքով», նշեց կուսակցության ատենապետը: Այնուհետեւ նա կարեւորեց նյութական միջոցների նպատակային ծախսումը: Որպես օրինակ բերվեց միջազգային ծրագրերին ՀՌԱԿ-ի համաֆինանսավորմամբ մասնակցելը: «Ջրագծի կամ մշակույթի տան նորոգումը շատ ավելի արժեքավոր է, քան ճառերն ու խոստումները», նշվեց նրա ելույթում:

Գլխավոր նպատակը ՀՌԱԿ-ի համար խորհրդարանական կուսակցություն դառնալն է: Առանց դրա կուսակցությունը զրկված է քաղաքական կարեւորագույն ամբիոնից, քաղաքական մեծ հնարավորություններից եւ պետբյուջեից խորհրդարանական կուսակցություններին տրվող միջոցներից: Ռուբեն Միրզախանյանը քաղաքական պահը հարմար համարեց 5 տոկոսանոց արգելքը հաղթահարելու համար, վստահություն հայտնեց, որ կհաղթահարվի, բայց ընդգծեց կազմակերպչական առումով դրան լավ նախապատրաստվելու անհրաժեշտությունը: ՀՌԱԿ ատենապետն անդրադարձավ նաեւ վարկանիշային հարցման տվյալներին, նշելով, որ ոչ խորհրդարանական կուսակցություններից ՀՌԱԿ-ն ամենամեծ հեղինակությունն ունի, իսկ բոլոր կուսակցությունների մեջ իր վարկանիշով 6-րդն է:

Իր ելույթում «Ազգ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյանն ընդգծեց ԶԼՄ-ների կարեւորությունն ընտրությունների գործընթացում: Սակայն անգամ «Ազգի» հնարավորությունները չեն օգտագործվում: «Ի՞նչ է, տեղերում՝ գյուղերում կամ քաղաքներում չկա՞ն բնակչությանը հուզող խնդիրներ», ներկաներին հարց ուղղեց գլխավոր խմբագիրը եւ նշեց, որ կցանկանար մարզերից ու շրջաններից ստանալ նման տեղեկություններ, թղթակցություններ:

ՀՌԱԿ փոխատենապետ Հարություն Առաքելյանն էլ կոչ արեց տեղերից բերել հետաքրքրական առաջարկներ, բիզնես-ծրագրեր, որոնք կներկայացվեն «Ազգ» օրաթերթի ինտերնետային տարբերակում: Այժմ արդեն այստեղ կան 20 նման ծրագրեր:

Ցեղասպանության թանգարան-ինստիտուտի տնօրեն Լավրենտի Բարսեղյանը ներկայացրեց իր ղեկավարած հաստատության աշխատանքը Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացում, անդրադարձավ Հայ դատի պատմությանն ու ներկային: Նա ներկաներին հիշեցրեց, որ 13 երկրներ արդեն ճանաչել եւ դատապարտել են Հայոց ցեղասպանությունը, եւ այդ գործում իրենց դերն են ունեցել նաեւ Ռամկավար Ազատական կուսակցության կառույցները: «Ես անդամագրվեցի ՀՌԱԿ-ին, որովհետեւ նրա համար հարազատ է Հայ դատի գաղափարը: Մենք պետք է պնդենք, որ զոհեր ենք ունեցել, բայց զոհ չենք», ասաց պրոֆեսորը: Այնուհետեւ նա պատասխանեց խորհրդակցության մասնակիցների բազմաթիվ հարցերին:

Իր եզրափակիչ խոսքում Ռուբեն Միրզախանյանը եւս կարեւորեց Հայ դատի հետապնդումը, հիշեցնելով, որ հայ-թուրքական հանձնաժողովի ստեղծումը եւ գործունեությունը ՀՌԱԿ-ը երկու անգամ դատապարտել է: Մինչդեռ մյուս կուսակցությունները որեւէ կերպ չեն արձագանքել: Նույնը նաեւ Երուսաղեմի հայկական «Պարոն Տեր» կալվածքների առնչությամբ: ՀՌԱԿ-ից բացի որեւէ այլ կուսակցություն հայտարարությամբ հանդես չեկավ:

Հայ դատի հետապնդման աշխատանքներին կնպաստեն այլ երկրների լիբերալ կուսակցությունների հետ շփումները, լոբբիստական աշխատանքն այլ երկրների խորհրդարանականների հետ: Դրա համար նույնպես անհրաժեշտ է, որ ՀՌԱԿ-ը դառնա խորհրդարանական կուսակցություն: Ռուբեն Միրզախանյանը դա համարեց գերկարեւոր խնդիր, որը կուսակցության քաղաքական դեր ունենալու միակ ճանապարհն է:

Ա. Մ.

ԱՄՆ ներկայությունը մեր երկրում երբեք չի հավասարեցվի ռուսաստանյանին ու չի փոխարինի նրան

Սկիզբը էջ 1

Ի՞նչ փոխեց սեպտեմբերի 11-ը մեր տարածաշրջանում

Ի թիվս շատ այլ գործոնների, ինչպես ռազմական գործողությունները Աֆղանստանում, մեր հարեւան Իրանի հայտնվելը ԱՄՆ-ի՝ չարիքի երկրներ մատնանշող ցուցակում, իսրայելա-պաղեստինյան հակամարտության թեժացումը, ԱՄՆ-ի սպառնալիքներն Իրաքին, եւ այլն, որոնք անուղղակի ազդեցություն են ունեցել մեր տարածաշրջանի զարգացումների վրա, պրն Օսկանյանը որպես կարեւոր փոփոխություն մատնանշեց ԱՄՆ ռազմական ներկայության հաստատումը Կենտրոնական Ասիայում, եւ, որ մեզ համար առավել կարեւոր է, Վրաստանում: «Սա նոր որակ հաղորդեց մեր հարաբերություններին Վրաստանի, նաեւ Ռուսաստանի եւ ԱՄՆ-ի հետ», հավաստեց Վ. Օսկանյանը: Նա կարեւորեց նաեւ 907 բանաձեւի ժամանակավոր կասեցումը, որն ինչ-որ տեղ հավասարակշռեց տարածաշրջանում ԱՄՆ ռազմական համագործակցությունը: Սակայն ԱՄՆ ռազմական ներկայությունը Վրաստանում, նաեւ Պանկիսի կիրճի շուրջ ծավալվող խնդիրները հավասարակշռությունից դուրս են բերում մեր տարածաշրջանում ռուսաստան-ԱՄՆ հարաբերությունները, որոնք սեպտեմբերի 11-ից հետո դրական զարգացում էին գրանցել: «Վրաստանի առումով ԱՄՆ-Ռուսաստան հարաբերությունների սրումը լուրջ խզում եմ համարում, որը բացասական ազդեցություն կունենա ողջ տարածաշրջանի վրա»:

Վրաստանի միջոցով Թուրքիայի դերն ավելանում է մեր տարածաշրջանում

Ռուսաստան-ԱՄՆ հարաբերությունների սրումից զատ ՀՀ արտգործնախարարը մատնանշեց նաեւ Թուրքիայի ներթափանցումը Վրաստան: «Թուրքական դերի ավելացումը մեր անմիջական տարածաշրջանում մտահոգում է մեզ՝ ելնելով այն հանգամանքից, որ ԼՂ հարցը դեռ չի լուծվել, ու հայ-թուրքական հարաբերություններում որեւէ դրական տեղաշարժ չի արձանագրվել»: Վ. Օսկանյանը մտահոգություն հայտնեց նաեւ Վրաստանի քաղաքական կայունության առումով՝ ներառյալ Ջավախքի խնդիրը: «Մենք վերջերս ականատես եղանք, թե ինչպես է շահարկվում Ջավախքի խնդիրն, ու արտաքին ուժերն ինչպես կարող են օգտագործել դա՝ Վրաստանն ապակայունացնելու եւ հայ-վրացական հարաբերություններում սեպ խրելու համար: Հայ-վրացական հարաբերությունների ամրությունն մեծ նշանակություն ունի ոչ միայն մեր երկու երկրների, այլեւ ողջ տարածաշրջանի համար, քանզի, եթե այս օղակը քանդվի, մեր տարածաշրջանում բաժանարար գծեր են ստեղծվելու: Դժվար է պատկերացնել, թե Վրաստանի վրա ինչպիսի ճնշումներ են գործադրվում Ադրբեջանի եւ Թուրքիայի կողմից»:

Նախարարի համոզմամբ, բոլոր այս գործոններն ու մտահոգությունները հաշվի առնելով՝ Հայաստանը որոշ շեշտադրումներ է ուժեղացրել իր քաղաքական կուրսում, որոնք առնչվում են հատկապես մեր երկրի անվտանգությանը: Առաջին շեշտադրումն, ըստ Վ. Օսկանյանի, նկատի է առնում հայ-ռուսական ռազմական համագործակցության խորացում: Երկրորդը վերաբերում է ԱՊՀ շրջանակներում գործող Հավաքական անվտանգության պայմանագրին: «Սա իր կոլեկտիվ ուղղությամբ, որը հենվում է հայ-ռուսական համագործակցության վրա, առավել ամրացնում է մեր երկու երկրների ռազմական փոխգործակցությունը»: Այնուհետեւ, Սովորական զենքերի եվրոպական պայմանագրին մեր մասնակցությունից զատ, պրն Օսկանյանը նշեց նաեւ ԱՄՆ-ի հետ մեր ռազմատեխնիկական համագործակցությունը: «Վերջինս դեռ սաղմնային վիճակում է, բայց նոր ուղղություն է բերում մեր կոմպլեմենտար քաղաքականության մեջ»: Այստեղ Հայաստանի արտաքին գերատեսչության ղեկավարը պարզաբանեց, որ դա չի նշանակում, թե ժամանակի ընթացքում մեր երկրում Ռուսաստանի ռազմական ներկայությունը կարող է փոխարինվել ամերիկյանով: «Խոսքն անգամ այս երկուսի հետ համագործակցության չափը հավասարեցնելու մասին չէ, այլ՝ փոխլրացնելու: Մենք կարող ենք մեր անվտանգության քաղաքականությունն 90 տոկոսով Ռուսաստանով լրացնել, 10 տոկոսով՝ ԱՄՆ-ով: Եվ այս սկզբունքը կիրառվում է ոչ միայն անվտանգության քաղաքականության մեջ, այլեւ տնտեսության ու մյուս բոլոր ոլորտներում»:

Մեր երկրի անվտանգության տեսանկյունից նախարարը կարեւորեց նաեւ Իրանի դրական ներգրավվածությունը տարածաշրջանում: Կլոր սեղանին ներկա ՀՀ-ում Իրանի դեսպան Մոհամմադ Ֆարհադ Քոլեյնին, շեշտելով, թե ներկայացնում է իր անձնական եւ ոչ թե Իրանի պաշտոնական տեսակետն, առարկեց՝ ասելով, որ Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունը կարելի է անվանել ոչ թե կոմպլեմենտար, այլ՝ պարզապես բազմակողմանի հարաբերությունների: Դեսպանը նշեց նաեւ, թե Հայաստանը փոքր երկիր է, այնպես որ, նրա կշիռն առավել software-ային է, քան hardware-ային:

«Ի հեճուկս Ադրբեջանի, ԼՂ բանակցությունները կշարունակվեն փարիզյան սկզբունքների շրջանակում»

Հայաստանի արտգործնախարարը դրական համարեց ԵԱՀԿ ՄԽ համանախագահների՝ տարածաշրջան կատարած վերջին այցի ընթացքում ՌԴ առաջին փոխարտգործնախարար Վյաչեսլավ Տրուբնիկովի հայտարարությունը, որ բանակցությունները կշարունակվեն փարիզյան սկզբունքների շրջանակում: Սա, ըստ Վ. Օսկանյանի, հույս է ներշնչում խնդրի կարգավորման գործընթացում դրական տեղաշարժ ապահովելու եւ վերջնական լուծման հասնելու առումով: Ինչ վերաբերում է ղարաբաղյան կողմի անմիջական մասնակցությանը բանակցություններին, որի բացակայությամբ հետաքրքրվում էր արտգործնախարարի լսարանը, նա նախ նշեց, թե համանախագահները տարածաշրջանային այցերի ժամանակ լինում են նաեւ Ղարաբաղում: Սրանից զատ, Վ. Օսկանյանը հիշեցրեց, որ Մինսկի խմբի ձեւավորվելու ժամանակ Լեռնային Ղարաբաղն ընդգրկվում էր նրա կազմում, բայց հիմա գործընթացը զուտ համանախագահների հոգածության ներքո է:

Սա Ռամկավար Ազատական կուսակցության կազմակերպած երրորդ կլոր սեղանն էր՝ ազգային հիմնախնդիրներ խորագրով: Առաջինը վերաբերում էր մեր երկրի բանկային համակարգին, երկրորդը քննարկում էր ՀՀ բանակի հիմնախնդիրները:

ՌԵՊԼԻԿ

Թեկնածությունդ դիր, էլի՛, մարդիկ հալումաշ եղան

Սեպտեմբերի սկզբին մոսկովյան «Պանորամա» տեղեկատվական-փորձագիտական կենտրոնն «Ազգ» օրաթերթի հետ անցկացրեց հերթական փորձագիտական հարցումը՝ պարզելու Հայաստանի պետական, քաղաքական եւ տնտեսական գործիչների ազդեցության չափը: Սեպտեմբերի 25-ին «Ազգը» տպագրել էր առավել ազդեցիկ 20 գործիչների ցուցակը: Քանի որ Ադրբեջանում «Ազգ» կարդում են, ուրեմն հարեւան հանրապետությունում ուրախանալու բան կա. Հայաստանի առաջին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը նախկին՝ 18-րդ տեղից «ծախրել» է 5-րդ հորիզոնական՝ իրենից առաջ թողնելով միայն Ռոբերտ Քոչարյանին, Սերժ Սարգսյանին, Անդրանիկ Մարգարյանին եւ հայոց աշխարհի պոտենցիալ փրկիչ Արտաշես Գեղամյանին: Տեր-Պետրոսյանի վարկանիշի կտրուկ աճը բացառապես պայմանավորված է նրա շրջապատի եւ ՀՀՇ-ական մամուլի տարածած տարաբնույթ տեղեկություններով. Տեր-Պետրոսյանը պետք է վերադառնա ակտիվ քաղաքականություն, իբր դա է փրկության միակ ճանապարհը, ժողովուրդը հիշում է նրա բարի գործը, նույնիսկ թեկնածությունն է դնելու առաջիկա նախագահական ընտրություններում եւ այլն:

Անշուշտ, արտառոց ոչինչ չի լինի, եթե Տեր-Պետրոսյանը մասնակցի ընտրություններին՝ նախագահական կամ խորհրդարանական: Հուսանք, որ մեր հանրապետության առաջին նախագահը չի «ընտրվի» 96-ի սեպտեմբերի սցենարով: Հուսանք, որ 96-ի նման Երեւանի փողոցներում ժողովրդի դեմ տանկեր չեն հանվի: Արտառոցը, թերեւս, հարեւան հանրապետությունում Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի հավանական վերադարձի ակնհայտ փափագն է: Պետական, քաղաքական գործիչները, հասարակ ադրբեջանցի ժողովուրդը սպասում են Տեր-Պետրոսյանի վերադարձին:

Ադրբեջանական մամուլ ընթերցողները կնկատեն, որ հարեւան հանրապետության ԶԼՄ-ներում ծանրակշիռ տեղ ունեն Հայաստանի նախընտրական թեմայով հրապարակումները: Դրանց ընդհանուր տրամաբանությունը հետեւյալն է՝ Տեր-Պետրոսյանը կմասնակցի ընտրություններին:

Մեր համեստ կարծիքով՝ Տեր-Պետրոսյանը չի մասնակցի նախագահական ընտրություններին: Փոխարենը՝ առաջին նախագահն իր շրջապատի, իրեն գովաբանող մամուլի օգնությամբ կփորձի ամեն կերպ վարկաբեկել ընտրությունների արդյունքները՝ դրանք կլինեն արդա՞ր, թե՞ ոչ: Այնպես որ, ադրբեջանական մամուլը մինչեւ փետրվարի 19-ը եւ դրանից հետո Հայաստանը քաոսային երկիր որակելու նյութերի պակաս չի զգա:

Առաջին նախագահն իր ապարանքում բերկրանք կզգա՞:

Թ. Հ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԱ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայութիւն
/ հեռ. 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն
/ հեռ. 529353
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածը
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Լրացիկ

«ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27»

Հունանյանները լկտիանում են

Հավանաբար Եվրախորհրդի մոնիտորինգի խմբի հետ հանդիպման շնորհիվ

«Հոկտեմբերի 27»-ի դատավարության երեկվա նիստի սկզբում ամբաստանյալ Վռամ Գալստյանը խոսեց պաշտպան ունենալու մասին: Դատավորի այն հարցին, թե որեւէ մեկին Գալստյանը նկատի ունի՞, ամբաստանյալը պատասխանեց, որ ինքը միջոցներ չունի դրա համար:

Դատավոր Սամվել Ուզունյանն առաջարկեց ամբաստանյալ Աշոտ Կնյազյանի պաշտպան Մարիցա Չիլինգարյանի թեկնածությունը, որին, սակայն, Հունանյանների քեռին չհամաձայնեց: Որոշվեց, որ պաշտպան կնշանակվի փաստաբանների միության կողմից առանց դատավարությունն ընդմիջելու:

Երեկ դատարան էր ներկայացել տուժող, ԱԺ պատգամավոր Սամվել Ավետիսյանը: Նրա ցուցմունքից կարեւոր էր այն, որ նախաքննական 2 ցուցմունքների միջեւ ակնհայտ հակասություն կար: Նախաքննական առաջին ցուցմունքի ժամանակ Սամվել Ավետիսյանն ասել էր, թե ահաբեկիչներն իրենից պահանջել են կապվել Սամվել Բաբայանի հետ: Չկարողանալով կապվել հենց Բաբայանի հետ՝ Սամվել Ավետիսյանը զանգահարել է Ժիրայր Սեֆիլյանին:

Նախաքննական 2-րդ ցուցմունքի ժամանակ տուժողը նշել է, որ Սամվել Բաբայանին զանգահարելն իր նախաձեռնությունն է եղել:

Կարեն Դեմիրճյանի իրավահաջորդի շահերի պաշտպան Աշոտ Սարգսյանի այն հարցին, թե ինչո՞ւ է փոխել ցուցմունքը, պրն Ավետիսյանը պատասխանեց, որ նախաքննական առաջին ցուցմունքը տվել է ստրեսային վիճակում: Ի դեպ, ի տարբերություն ուրիշների 20 րոպեանոց ստրեսի, Սամվել Ավետիսյանը ստրեսից բուժվել է մոտ 1 ամիս: Մի շարք հարցերից հետո Աշոտ Սարգսյանը նշեց, որ իր մեջ տպավորություն է ստեղծվում, թե տուժողն իր գործողություններով փորձել է նպաստել ահաբեկիչների գործողություններին, մտածելով, թե հեղաշրջումն արդեն իրականացված է:

Վերջնականապես զանգահարելու նախաձեռնության հարցը պարզ դարձավ, երբ ավագ Հունանյանը սկսեց «արդյոքներով» հարուստ հարցերը: Պարզվեց, որ Ժիրայր Սեֆիլյանին, իր նախաձեռնությամբ, զանգահարել է Սամվել Ավետիսյանը: Զանգի մասին Նաիրի Հունանյանին տեղեկացրել է եղբայրը, որից հետո Նաիրի Հունանյանը վերցրել է հեռախոսը:

Երբ հարցաքննությունն ավարտվեց, տուժողը հանդես եկավ հայտարարությամբ կապված Աշոտ Սարգսյանի ասածների հետ: Սամվել Ավետիսյանը նշեց, որ բողոքում է Աշոտ Սարգսյանի «սադրիչ» հարցերի եւ «Ինձ (Սամվել Ավետիսյանին- Ա. Հ.) որպես օժանդակողի» մեղադրելու դեմ:

Այնուհետեւ հայտարարությամբ հանդես եկավ նաեւ Նաիրի Հունանյանը: Նա նախ դժգոհեց մեղադրող կողմի ներկայացուցիչներից ամբաստանյալներին ահաբեկիչներ կոչելու համար:

Հետո, հայտարարությունը քիչ էր, միջնորդություններ էլ փորձեց անել Կարեն Հունանյանը: Ողջ դատավարության ընթացքում վերջինս թեեւ որոշ բառեր յուրացրել է, բայց այդպես էլ իր խոսքը կառուցել չի սովորել: Երեկվա նիստում կրտսեր Հունանյանը կրկին ապացուցեց, որ իր խոսքը կարելի է միայն ենթադրելով հասկանալ:

Ըստ իմ ենթադրության, Կարեն Հունանյանը, իր իսկ կարծիքով, փաստարկված է համարում Աշոտ Սարգսյանի փաստական շահարկումներ անելը: Սա կրտսերի հայտարարությունն էր: Հետո նա բացարկ հայտարարեց մեղադրող Հակոբ Մարտիրոսյանին՝ փորձելով հիմնավորել: Եվ Կարեն Հունանյանն այնքան տարվեց «հիմնավորումով», որ դատավորը ստիպված միջամտեց. «Ժողովեք ձեր մտքերը, հասկանանք, թե ինչ եք ուզում»:

Կարեն Հունանյանը շարունակեց, հասավ ինչ-ինչ իրավախախտումների, թեեւ, ըստ տպավորության, ինքն արդեն մի մեծ «խախտում» էր:

Ինչեւէ, դատավորը որոշեց, որ բացարկի համար հիմք չկա, եւ այն չդրվեց քննարկման: Սա ակնհայտորեն դուր չեկավ Հունանյաններին, հետեւեցին նրանց ռեպլիկները: Դատավորը, կանոնակարգելով Հունանյանների պահվածքը, միջամտեց ամբաստանյալներից պահանջելով նստել եւ չխոսել:

Նաիրի Հունանյանը դժգոհեց, որ դատավորը, կարծես, «դու»-ով է խոսում: Սամվել Ուզունյանի պատասխանը չուշացավ. «Ես հանրապետության մեջ եզակի մարդն եմ, որ ձեզ հետ «դուք»-ով եմ խոսում»:

Այս ընթացքում ամբաստանյալների պահվածքն ավելի շատ հրադրության տիրոջն էր հատուկ: Սա առավել քան տարօրինակ է: Տարօրինակ չէ, թերեւս, միայն այն դեպքում, եթե ենթադրենք, որ Եվրախորհրդի մոնիտորինգի խմբի հետ հանդիպումն անարդյունք չի եղել հենց Նաիրի Հունանյանի համար:

Ինչ վերաբերում է Կարեն Հունանյանին, ապա նա, գոնե մտքեր կազմելու, նաեւ դրանք բարձրաձայն հնչեցնելու համար կողմնակի օգնության կարիք ունի, թեկուզ բժշկական:

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

ՔՆՆԱՐԿՈՒՄ

Քաղաքապետն ու գլխավոր ճարտարապետը դասեր են քաղում

Իսկ Առնո Բաբաջանյանը գուցե ունենա երկու արձան...

Երեւանի գլխավոր ճարտարապետ Նարեկ Սարգսյանը դժվար թե պատկերացներ, որ հանրապետության նախագահին Դավիթ Բեջանյանի աշխատանքը ցուցադրելու նպատակով Առնո Բաբաջանյանի արձանի շուտափույթ տեղադրումը այսպիսի փոթորկալից արձագանք պիտի ունենար: Արձանն իբրեւ արվեստի գործ ընդունող եւ չընդունող կողմերի միջեւ ծագած վեճերը մեղմելու նպատակով քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը երեկ քննարկման էր հրավիրել կոմպոզիտորների, նկարիչների, ճարտարապետների, «Առնո Բաբաջանյան» հիմնադրամի տնօրենությանը եւ այլոց: Թվում էր, թե քննարկման սկզբում քաղաքապետը պիտի վեր հաներ նման իրավիճակում հայտնվելու հիմնական պատճառներն ու բացթողումները, սակայն նա շտապեց նախապես հայտնել իր կարծիքն արձանի եւ քանդակագործի մասին, իսկ «ինքնամեղադրական» խոսքեր արտահայտեց քննարկման վերջում: Զարմանք հարուցեց հատկապես նրա այն միտքը, թե «եթե արձանը քանդակած լիներ օտարազգի քանդակագործ, պիտի հիանայինք, իսկ Դավիթ Բեջանյանին նեղացնում ենք, եւ դա պատիվ չի բերում մեզ»: Ասել է թե՝ բողոքները միտումնավոր ուղղված են Դավիթ Բեջանյանի անձի դեմ: Քաղաքապետն անընդունելի համարեց դեռեւս անավարտ աշխատանքին վերջնական գնահատական տալը: Նա նույնիսկ քննադատեց անտարբեր երեւանցիներին, որոնք հետաքրքրություն չեն ցուցաբերել 4

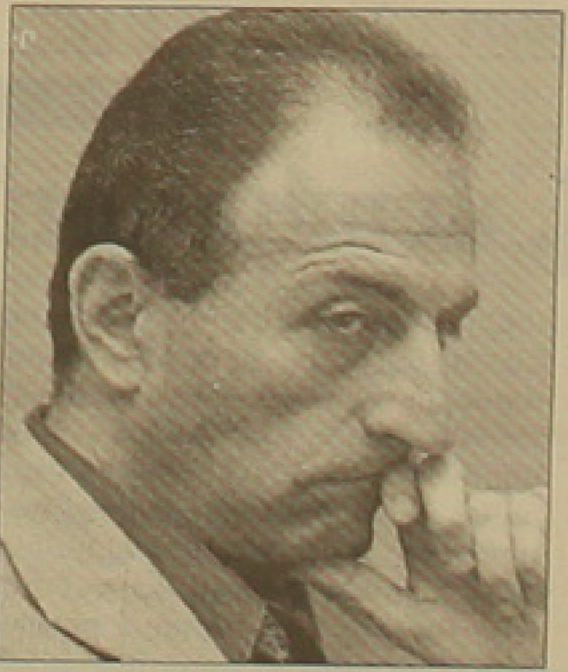

ամիս շարունակ կառուցվող արձանի հանդեպ: Միայն կոմպոզիտոր Էդվարդ Միրզոյանն է մի քանի անգամ վրդովմունք արտահայտել: Նա առաջարկեց դասեր քաղել տեղի ունեցածից, գլխավոր ճարտարապետից պահանջեց ավարտին հասցնել արձանը՝ հաշվի առնելով բոլոր առաջարկությունները: Իսկ արձանի դեմ բողոքող «Առնո Բաբաջանյան» հիմնադրամի տնօրենությանն առաջարկեց կոմպոզիտորի նոր արձանի մրցույթ հայտարարել: Եթե հասարակությունը երկրորդ արձանն անվիճելիորեն ընդունի, ապա առաջինը կտեղափոխվի թանգարան:

Գլխավոր ճարտարապետը խոսեց արձանի «ճիշտ» տեղն ընտրելու երկարատեւ «դեգերումների» եւ պատրաստի արձան ձեռք բերելու մասին: Նա համոզված է, որ մեկ ամիս հետո արձանն ավարտուն տեսք կստանա եւ որոշ փոփոխություններից հետո դուր կգա հասարակությանը, սակայն «կերպարի փոփոխություն լինել չի կարող»:

Կոմպոզիտորների միության նախագահ Ռոբերտ Ամիրխանյանն իր սաստիկ հուզված ելույթում հայտնեց, որ դեմ է եղել Բաբաջանյանի արձանը Կոմիտասի անվան կամերային երաժշտության տան դիմաց տեղադրելուն, քանի որ Առնոն գնացել է ոչ թե Կոմիտասի, այլ Արամ Խաչատրյանի ճանապարհով: «Կոմիտասի անվան կոնսերվատորիայի ուսանողին հարցնում ես՝ Կոմիտասը ո՞վ է, ասում է՝ «մարշուտնի տաքսի»», ասաց նա, ապա հավելեց, որ ինքն է դիմել Ռոբերտ Հայրապետյանին արձանը հովանավորելու խնդրանքով: Նա նույնպես համոզված է, որ արձանը դեռ անավարտ է եւ վաղ է քննարկել:

Արձանն իբրեւ արվեստի բարձրարժեք գործ ներկայացրին Դավիթ Բեջանյանի արվեստակից ընկերներից մի քանիսը: Քանդակագործ Ֆերդինանդ Առաքելյանի խոսքերով, «մենք կրակն ենք ընկել մեր գավառական փոքրիկ մտածողության ձեռքը», որի պատճառով էլ արձանը չենք ընկալում, իսկ թերթերը լցված են դիլետանտ հոդվածներով: Ստեփան Քյուրքչյանի կարծիքով, արձանի մասերը կարելի է վերաձուլել, սակայն տեղը ճիշտ չի ընտրված: Ճարտարապետ Ռուբեն Հասրաթյանն արձանը չընդունողներին համարեց Երեւանը չսիրողներ, քանի որ նման վերաբերմունքով կորցնում ենք արվեստը հովանավորող բարեգործներին: Իսկ ռեժիսոր Ռոբերտ Սահակյանցը ցնցող հայտարարություն արեց: Ըստ նրա, արվեստի գործերը քննարկման ենթակա չեն, դա բոլշեւիկյան մոտեցում է:

«Առնո Բաբաջանյան» հիմնադրամի տնօրենն առաջարկեց այս արձանը կոչել «երաժշտի սխրանք» եւ չկապել կոմպոզիտորի անվան հետ: Դաշնակահարուհի Սվետլանա Նավասարդյանը միանշանակ հայտարարեց, որ արձանն արվեստի գործ չէ, քանի որ զուրկ է պլաստիկայից: «Չկա Առնոյի կերպարը: Նա առաջին հերթին հանճարեղ կոմպոզիտոր էր»: Կոմպոզիտոր Էդվարդ Միրզոյանը մերժելի համարեց 2 արձան տեղադրելու քաղաքապետի առաջարկը: Նա կոչ արեց հաշվի առնել ժողովրդի կարծիքը եւ խոստացավ հանդես գալ մամուլում եւ հեռուստատեսությամբ: Ճարտարապետների միության նախագահ Ալբերտ Զուրաբյանն իրավացիորեն նշեց, որ եթե հարցը ժամանակին քննարկվեր, այսօր նման ծանր խնդիր չէր առաջանա: «Քաղաքում դրված ամեն ինչ պետք է հասարակական հնչեղություն առնի, պետք է ազնիվ ու պատասխանատու լինել ժողովրդի առջեւ: Շվարած եմ», խոսքն ավարտեց նա: ԱԺ պատգամավոր Սերգեյ Իսրայելյանը քաղաքապետարանի անցկացրած քննարկումն անվանեց «ուշացած հանդիպում», որը պիտի փորձի փրկել արձանը հասարակության արհամարհանքին արժանանալուց:

Գլխավոր ճարտարապետը քննարկման վերջում կրկին ելույթ ունենալով հայտարարեց, թե ինքը համաձայն չէ, որ մրցույթ անցկացնելու դեպքում ամեն ինչ հարթ կանցներ, քանի որ մրցույթում շահածը կարող է չհաստատվել քաղաքապետարանում: Նա նշեց, որ սփյուռքահայերն այսօր արձան են ուզում տեղադրել Երեւանում, իսկ քաղաքապետարանը թույլ չի տալիս: Քաղաքապետ Ռոբերտ Նազարյանը, ամփոփելով քննարկումը, ինքն իրեն մեղավոր համարեց մարդկանց վստահելու եւ հավատալու համար՝ խոստանալով այսուհետեւ գործել ի պաշտոնե: Նա առաջարկեց 3 օրվա ընթացքում նկարիչների միության հետ ստեղծել գեղարվեստական խորհուրդ, որը 7 օրից վերջնական որոշում կկայացնի արձանի հետագա ճակատագրի վերաբերյալ:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Նոր ավիաընկերության առաջին ինքնաթիռը

Սկիզբը էջ 1

«Հայկական միջազգային ավիաուղիների» խոշոր բաժնետեր «Մուլտի գրուպ» ընկերության նախագահ Գագիկ Ծառուկյանից տեղեկացանք, որ մինչեւ մայիս-հունիս ամիսներն ավիաընկերությունը նախատեսում է եւս 5 նմանատիպ օդանավ ձեռք բերել: Այն հարցին, թե ի՞նչ կարծիքի է այս բիզնեսի հաջողության հնարավորության մասին՝ նկատի ունենալով «Հայկական ավիաուղիների» կուտակած պարտքերը, Գագիկ Ծառուկյանը պատասխանեց, որ ցանկացած բիզնես հաջողություն կունենա, եթե ղեկավարվի սեփականատիրոջ մտածելակերպով, ինչը բացակայում է պետական սեփականության պարագայում: Նա նաեւ ավիաընկերության կողմից պատրաստակամություն հայտնեց մարելու Եվրոպային եւ ԱՊՀ երկրներին «Հայկական ավիաուղիների» ունեցած պարտքերը՝ ընդհանուր առմամբ 19 մլն դոլար:

«Հայկական միջազգային ավիաուղիների» մյուս բաժնետերերն են՝ Հայաստանից Հրայր Հակոբյանը եւ ֆրանսահայ գործարար Լեւոն Բաղդասարյանը: Վերջինս նորաստեղծ ավիաընկերության նախագահն է, որին նույնպես լրագրողներն իրենց հարցերն ուղղեցին: Մասնավորապես նշվեց, որ «Հայկական միջազգային ավիաուղիները» ստեղծվել է երեք ամիս առաջ: Նպատակն է օդանավեր ձեռք բերելուց հետո իրականացնել միջազգային չվերթներ, «կապել Արեւմուտքն ու Արեւելքը՝ Երեւանն օգտագործելով իբրեւ տարանցիկ կետ»: Ինքնաթիռի անձնակազմը վերապատրաստվել է արտերկրում եւ պատրաստ է թռիչքների: Դրանցից առաջինը հնարավոր է, որ տեղի ունենա այսօր երեկոյան՝ դեպի Դուբայ: Իսկ հինգշաբթի, արդեն ընկերության նախագահի հավաստմամբ, տեղի կունենա առաջին չվերթը Եվրոպա: Դա կլինի Երեւան-Փարիզ չվերթը:

Մեզ մնում է միայն բարի թռիչք եւ փափուկ վայրէջք մաղթել նորաստեղծ ավիաընկերության այս եւ հաջորդ բոլոր ինքնաթիռներին՝ հույս հայտնելով, որ կշարունակի հայկական ավիացիայի փառապանծ ավանդույթները:

«Հայկական ավիաուղիները» սնանկ չի ճանաչվելու

Հայտարարեց ավիաընկերության տնօրենը

Երեկ Քաղաքացիական ավիացիայի գլխավոր վարչությունում (ՔԱԳՎ) հանդիսությամբ նշում էին ավիացիայի օրը: Արարողությունից հետո լրագրողների հետ կարճատեւ հանդիպում ունեցավ «Հայկական ավիաուղիների» (ՀԱՈւ) նորանշանակ տնօրեն Արսեն Ավետիսյանը: Նա նախ անդրադարձավ ՀԱՈւ-ի եւ «Զվարթնոց» օդանավակայանի կառավարումը ստանձնած «Արմենիա» միջազգային օդանավակայաններ» ընկերության հարաբերություններին, նշելով, որ առայժմ որեւէ պայմանագիր նրանց միջեւ չկա, բայց նույն օրը երեկոյան պետք է ստորագրվեր առաջին հուշագիրը: Այդուհանդերձ, տնօրենի կարծիքով, ոչ միայն ՀԱՈւ-ն, այլեւ «ողջ հայ ժողովուրդը պետք է ուրախ լինի», քանզի մենք ունենալու ենք ԱՊՀ-ում միակ թռիչքուղին, որի առկայությունը թռիչքները ցանկացած եղանակի հնարավոր կդարձնի: Ինչ վերաբերում է ՀԱՈւ-ին, ապա նշվեց, որ սնանկ չի ճանաչվելու, այլ պահպանվելու է, զարգանալու՝ համագործակցության եզրեր գտնելով այլ ավիաընկերությունների հետ: Ներկայումս ՀԱՈւ-ն ունի 2 «ԻԼ-86», 4 «ՏՈւ-154», 2 «ՏՈւ-134», 4 «ՅԱԿ-40» եւ 1 «ԱՆ-24» օդանավեր, որոնք դեռեւս շահագործվելու ռեսուրսներ ունեն: Ավիաընկերության վիճակը բարելավելու նպատակով ՔԱԳՎ-ն բանակցում է Ռուսաստանի բանկերից մեկի հետ՝ 10 մլն դոլար վարկ ստանալու նպատակով: Իսկ ավիաընկերության ներկայիս պարտքերը 19 մլն դոլար են: «Ազգի» հարցին, թե ի՞նչ է լինելու միջազգային չվերթների հետ՝ նկատի ունենալով, որ ՀԱՈւ-ի ինքնաթիռները չունեն անվտանգության TCAS համակարգը, Արսեն Ավետիսյանը պատասխանեց, որ հույս կա միջազգային չվերթները «Հայկական միջազգային ավիաուղիների» համագործակցությամբ իրականացնելու:

Վերջում ՀԱՈւ-ի տնօրենը տեղեկացրեց, որ այս տարի ընկերությունում կրճատումներ չեն լինելու:

Ա. Մ.

Իրավիճակ

Ճամփաները պանդուխտներին բերեն տուն

Հանրապետության նախագահը շրջեց Հայաստանի հյուսիսարեւելյան շրջաններում

«Ես ցանկանում եմ, որ այս ճանապարհները հայրենիք վերադարձնեն հեռացած երիտասարդությանը», Դիլիջան-Վանաձոր 40 կիլոմետրանոց վերանորոգված ճանապարհի բացմանն ասաց դիլիջանցի ուսուցիչ Ժամհարյանը:

Երբեմնի առողջարանային Դիլիջանն այսօր խռոված դեմք ունի. դժվար է ապրելը, չկա աշխատանք, մարդիկ տխուր են, ընտանիք պահող տղամարդիկ, երիտասարդությունը թափառում են ռուսաստաններում: Սեպտեմբերի 28-ին դիլիջանցիներին ուրախանալու առիթ էր տրվել. «Լինսի» հիմնադրամի միջոցներով շահագործման հանձնվեց Դիլիջան-Վանաձոր ճանապարհը: Թեեւ ժամանակավոր, մի քանի հարյուր մարդ գործ ունեցավ, նորմալ աշխատավարձ ստացավ:

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը Դիլիջանից Վանաձոր-Ալավերդի-Այրում երթուղով մեկնեց Տավուշի մարզի Նոյեմբերյանի եւ Բերդի տարածաշրջաններ: «Մարզում բավական մեծ ծավալի ծրագրեր ենք իրականացնում ոռոգման, դպրոցաշինության, ճանապարհաշինության համակարգում, երեւի նկատել եք մեծ ծավալի են ճանապարհաշինական ծրագրերը: Այս եւ եկող տարվա ծավալները նույնն են լինելու: Կոնկրետ Բերդի տարածքում կարեւորը ճանապարհաշինությունն է. բոլորդ նկատեցիք, որ այդ ճանապարհները հետ են մնում մարզի մնացած ճանապարհներից: Պետք է լրացուցիչ ֆինանսներ գտնել, բավական մեծ գումարներ են պահանջվում, պարզ է՝ բյուջեով չենք կարող նման միջոցներ նախատեսել: Պետք է օղակ կառուցենք. Իջեւանից Բերդ, Բերդից Ճամբարակով Սեւան», լրագրողներին ասաց Քոչարյանը:

Բերդի տարածքում ճանապարհ ասվածը խիստ հարաբերական է: Օրինակ, Այգեհովիտ գյուղից Վազաշեն, ապա Պառավաքարով Բերդ հասնելու համար պիտի հաղթահարես հարյուրավոր փոսեր: Պատկերն ավելի անմխիթար է Բերդից Ճամբարակ եւ Ճամբարակից Գոռ հատվածում. այստեղ փոսերն ավելի խորն են:

Դուրս գանք փոսից եւ ուղեւորությունը շարունակենք լավ ճանապարհներով. Դիլիջանից Վանաձոր, Վանաձորից Նոյեմբերյան, Դիլիջանից Իջեւանով դեպի Նոյեմբերյան տանող ճանապարհները գերազանց են: Նոյեմբերյանի քաղաքապետարանում հանրապետության նախագահն անցկացրեց խորհրդակցություն, քննարկվեցին Նոյեմբերյանի 1997 թ. երկրաշարժի հետեւանքների վերացման, դեղձի այգիների վերականգնման, խմելու եւ ոռոգման ջրամատակարարման, Այրումի պահածոների գործարանի վերագործարկման, ճանապարհաշինության խնդիրները: Վրաստանին եւ Ադրբեջանին սահմանակից Նոյեմբերյանի տարածաշրջանի Բագրատաշեն կոչվող շուկան 90-ականների սկզբներից ոլորապտույտի մեջ քաշեց բանվորին, հողագործին, ուսուցչին... Ոլորապտույտը քաշեց նաեւ հարյուրավոր հեկտարներ դեղձենու ու ծիրանենու այգիները: Այսօր այլեւս արդիական չէ հռետորական հարցը. ո՞ւր կորան այգիները: Տեղի հողագործը հասկացավ՝ ծառ պիտի տնկի: Դեղձի այգիների մի մասը վերականգնվել է ու վերականգնվելու է: Նախագահ Քոչարյանը Բերդավան գյուղի հատվածում կանգ առավ դեղձի այգիների մոտ:

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Ջուջեւան գյուղում (հնում՝ Ջոջի վանք) մեկ ուրիշ ուրախ պատկեր էր. նոր դպրոց բացվեց: Հինգ ամսում գյուղի բանվորական ուժերով կառուցվել է այս դպրոցը, եւս մի քանի տասնյակ ջուջեւանցիներ շարունակում են աշխատել ճանապարհաշինության ոլորտում: Դպրոցի ուսուցիչներից մեկից տեղեկացա, որ այսօր դպրոցականների թիվը պակաս չէ, քան ԽՍՀՄ տարիներին, իսկ «Ֆոտոլուրի» նկարիչը ոգեւորվել էր նախադպրոցական տարիքի երեխաների շատությունից:

Նոյեմբերյանի շրջանի մեկ այլ գյուղում՝ Բարեկամավանում, որն Ադրբեջանի հետ ունի 38 կմ սահման, դպրոց կառուցելու անհրաժեշտություն չկա: Արդեն երրորդ տարին այս լքված գյուղը չի ունեցել եւ ոչ մի առաջին դասարանցի: Բարեկամավանը չունի բարեկամ:

Նախագահ Քոչարյանը Ոսկեպար-Կիրանց շրջանցիկ ճանապարհով ուղեւորվեց Բերդ: Դրա նախագահին հարց ուղղեցի. «Ի՞նչ նկատառումներով է շրջանցվում ճանապարհը»: Պատասխանեց. «Ավելի անվտանգ է: Այսպես ասենք. երբ հակամարտությունը սրված էր, մենք այդ նույն շրջանցող ճանապարհն էինք կառուցում շատ վատ որակի: Քանի որ հիմնովին ճանապարհ ենք կառուցում, փորձում ենք կառուցել այնպես, որ կարողանանք անվտանգ երթեւեկություն ապահովել: Ավելի թանկ է, բայց անվտանգ է, միանշանակ անցնում է Հայաստանի տարածքով»: Հարցրեցի. «Հնարավո՞ր է, որ այդ տարածքները հետ տրվեն»: Պատասխանեց. «Քարտեզով չեմ աշխատել»:

Քարտեզով, բայց ԽՍՀՄ, Նոյեմբերյանից Իջեւան ճանապարհն անցնում էր ադրբեջանական «կղզյակներով»: Հակամարտության սրված ժամանակաշրջանում՝ 1990-91 թթ., հայկական ուժերն այլ տարբերակ չունեին, քան այդ «կղզյակները» խորտակել, քանի որ այդ ճանապարհին տասնյակ հայեր էին սպանվում, պատանդ վերցվում: 1992 թ. ամռանն ադրբեջանցիները խորտակեցին Ադրբեջանի տարածքում գտնվող հայկական «կղզյակը»՝ Արծվաշենը:

Բերդ քաղաքում նախագահն այցելեց «Թագազարդ» ադամանդի գործարան: Քաղաքապետարանում խորհրդակցության ժամանակ քննարկվել է այս գործարանի հարցը, որը դեռեւս սեփականաշնորհված չէ: «Գործարանը սեփականաշնորհման փուլում է, կաջակցենք, կարագացնենք: Պրոբլեմներ կան, որոնք ինձ համար հասկանալի չեն: Շատ արագ լուծելու ենք, իսկ սա կնշանակի, որ առնվազն կրկնապատկվելու է աշխատատեղերի թիվը», լրագրողներին ասաց պրն Քոչարյանը:

«Թագազարդը», որը Բերդի տարածքում գործող միակ գործարանն է, ունի մոտ 80 աշխատատեղ՝ 80-100 հազար դրամ միջին աշխատավարձով: Հրեա ձեռներեցն ալմաստը ՌԴ-ից հասցնում է Բերդ, գործարանում վերամշակվում է, ձեռներեցն արտադրանքն առաքում է Իսրայել:

Շաբաթ օրը, ուր երեկոյան Տավուշի մարզի Բերդ քաղաքում լրագրողներին տված ասուլիսով ավարտվեց նախագահ Քոչարյանի մեկօրյա աշխատանքային այցը: Նախագահը հոգնած տեսք ուներ: Լավ է, անչափ լավ, որ երկրի ղեկավարը չի փակվում իր նստավայրում, հանգստյան օրն իր ժողովրդին հարցնում է. «Բարեւ ձեզ: Ո՞նց եք»:

Առավել հոգնած էին լրագրողները: Մեկ օրում 7-8 հարյուր կմ կտրելը հեշտ չէ, մանավանդ որ ճանապարհի մի հատված անցնում ես փոսերով: Մայրաքաղաք հետդարձին լրագրողների երկու մեքենաներին ուղեկցող չկար: Մենք կորցրինք ճանապարհը եւ Ճամբարակից Սեւան մեկնելու փոխարեն շարժվեցինք անհայտ ուղղությամբ: Երեք ժամ հետո դուրս եկանք Իջեւանի կողմերում, իսկ Երեւան հասանք գիշերվա 5-ին:

Բերդի շրջանի գյուղերի աղոտ ֆոնին մայրաքաղաքն ինձ արտակարգ լուսավոր եւ ուրախ դիմավորեց, թեեւ մեքենայի մեջ ջղայնությունս չէի կարողանում զսպել: Այսպես բոլոր լրագրողները:

Գուցե Երեւանի լո՞ւյսը հետ բերի մեր հայրենիքի պանդուխտներին:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԱՐՁԱԳԱՆՔ

Գրո՞վ, մշակույթո՞վ ենք հաղթել. հնարած բան է

Հարգարժան **«Ազգ»**-ակիցներ, **«Ազգի»** պատվարժան գլխավոր խմբագիր Հակոբ Ավետիքյան,

Բոլոր թերթերի բոլոր խմբագիրներ ու աշխատակիցներ...

Կարո՞ղ ենք ցույց տալ մի մարտիկ-լրագրողի, մի երեսատեղի, խղճով թերթ, որ չի անդրադարձել բնապահպանության հարցերին... Դժվար թե... Մեր կյանքում շատ ու շատ բան դժվար թե...

Շատ բան մեր պարզ կյանքում պղտոր է: Ամեն օր ու ժամ պղտոր է: Մեր հոգին արդեն դառնացած է, դառնացած է հողը, դառնացած է անտառը, դառնացած է ժողովուրդը: Եվ պղտորության մեջ... պարզություն ենք խաղում: Եվ դպրոցում, եւ բարձրագույն դպրոցում, ամենուր հորջորջում ենք, թե մենք մեր թշնամիներին հաղթել ենք մեր գրով, մեր մշակույթով: Վկա մեր պատմությունը, մեր հին ու նոր գրողների բազմածալ գրականությունը: Սրի դեմ գիր...

Վերջին տարիներին, որ կոչված են ազատության, անկախության տարիներ, ո՞ւմ լեզուն չի բացվել բանավոր եւ գրավոր: Ասում ենք, գրում ենք՝ կլինի՞, արդյոք, մի խոսք, որ չենք ասել, չենք գրել: Գրել ու գրում ենք, ասել ու ասում ենք... Լալկան մեր լեզուն, վախեցած մեր գրիչը լավ էլ... երես են առել: Բանը հասել է էնտեղ, որ կարող ենք ասել ու գրել՝ թերթով ճանճ ու մինիստր ենք սպանում: Ճանճը ճանճ հասկանանք, իսկ մինիստրը ոչ միայն նախարար, ամեն մի պաշտոնյայից բարձրագիր ու հասիր մինչեւ Նախագահ...

Բայց, ի վերջո, ինչի՞ է հասնում լրագրողը, ի՞նչ է շահում թերթը, ի՞նչ հարգանք է վայելում հրապարակը, մինչեւ իսկ Արշակ Սադոյանի անվան խոսափողը:

Ոչ մի:

Դուք տեսե՞լ եք, գոնե ամառվա մի տժտժան շոգ օր, ձմռան բքաշունչ մի օր, որ ձուկ-ձկներ չվաճառեն ոչ միայն Երեւանում, բարեկամության կես Սադախլոյում: Եղե՞լ է մի օր, որ ոչ միայն Երեւանի, այլեւ ցանկացած բնակավայրում չվաճառվի փայտ:

Այո, թշնամաբար հնձվում է հայոց անտառը: Հնձվող էդ անտառից իր «քյարը» չունի՞ տվյալ մարզի ղեկավարը, ղեկավարներից ո՞վ էր, որ... հիմար է եւ ապրում է... համեստ պայմաններում: Էքան գրում ու գրում ենք, ասում ու ասում ենք, մի քոռ կոպեկի տեղ անցնո՞ւմ է: Ոչ, հազար անգամ ոչ: Գործ է ստեղծվել, հանձնաժողով է ստեղծվել, գործը դատարան է հասել... Վերջ տվելք ձեւամոլություններին: Հոշոտվում է մի... Ծաղկաձոր: Ծաղկաձորի նման հոշոտվում է ամեն մի անտառ: Հնության հերն անիծում են ամեն տեղ:

Հարգարժան «Ազգի» գլխավոր խմբագիր,

Թերթիդ սեպտեմբերի 18-ի համարում կարդացի իմ երկրացի Խորեն Գասպարյանի «Սիցիլիական պաշտպանություն եւ վերջնախաղ» տագնապահարույց հոդվածը: Լոռու, ասել է Թումանյանի, Հովհաննես Թումանյանի անտառների վերջը տալիս են: Է՜... Բանն ո՞ւր է հասել, որ ԱԺ պատգամավոր կոչված(ներ)ը կարող են իրենց համկալների օգնությամբ ընտրել արժեքավոր ծառատեսակները, որը քանի՜ մեքենա գերան բերել Մասիսի փայտամշակման կոմբինատ, մշակել, պատրաստել եւ արտահանել Գերմանիա, Ֆինլանդիա: Արժեքավոր են մեր ծառատեսակները, ոսկու գին ունեն: Իսկ Գերմանիա-Ֆինլանդիան խեղճ են. նրանց անտառների խնամվածությունը շատ է, լավ կահույք չի ստացվում: Փա՜յտ ենք արտահանում: Ազահների, թալանչիների հետ ոտ չեն կարող մեկնել ոչ մի լրագրող ու թերթ: Անտառահատ ցանկացած լոռեցու ասա՝ այ շաշ լոռեցի, բա ամոթ չէ, որ դու քո ձեռքով Թումանյանի անտառների վերջը տալիս ես: Նա երկար չի մտածի, կասի՝ վճարում են, երեխաս սոված չէ, իմ դայիի (գոտիկի) տակը թիլ (թույլ) չէ, էլ... Նաեւ կասի՝ դու ավելի վճարի, չկտրեմ... Այո, հոշոտվում է անտառը, հոշոտվում է ընդերքը: Մի եզերք ասեք, որ փրկված լինի: Կարողացա՞նք փրկել «Հաղթանակի» զբոսայգին: Կարողացա՞նք փրկել թամանյանական օպերան ու Օղակաձեւ զբոսայգին: Նարեկ կոչված Գլխավոր ճարտարապետի ու քաղաքապետի ձեռքին Օղակաձեւ զբոսայգի՞ կդիմանա, կանաչ տարա՞ծք կդիմանա: Հոշոտում են: Փողի իշխանություն է: Փող ունես, փողը տուր ու Կարմիր բլուրում, կճուճների մեջ թաղիր քո հարազատին: Փող ունես, փողը տուր, կտրտիր ցանկացած ծառը, հոշոտիր-ավերիր կանաչ տարածքը ու քո ապարանքը կառուցիր...

Իզուր ենք գրում: Երկիր է, դեռ երկրի շունչ կա բերանում: Ամեն տեղից փող է դուրս գալիս թալանչիների, պաշտոնյաների, վերեւներում սպասողների համար:

Որ գրում ենք ի՞նչ:

Որ խոսում ենք ի՞նչ:

Թող օրինակի համար գոնե պատասխանած լինեին մեր անվանի գրող Մարգո Ղուկասյանի հրապարակումներին: Երբեք: Չէ, մենք ցավի ոտ կոտրող չենք: Գրածը ցավ է դառնում հենց գրողի համար: Լալվարսար ու Լալվարի անտառներ ունենք: Այսօր էլ եռանդով հոշոտում-հնձում են մեր եղբայր վրացի-ադրբեջանցիները: Ոչ մեկը նրանց բան չի ասի: Թուրքը մտնում է մեր անտառը եւ ուզածի նման հոշոտում, նաեւ վաճառում նույն հայերին: Իսկ մենք... օ՜, միայն թե չխաթարվի մեր դարավոր բարեկամությունը: Էս ի՞նչ որկրամոլներ ենք, էս ի՞նչ խեղճ ու կրակ ժողովուրդ ենք: Մարդու սիրտ է պայթում. կեղծիք է ամեն ինչ: Անտառները հոշոտում են, աղբյուրները ցամաքում են, գետերը բարակում են, թթվածին չկա ոչ միայն երեխաների համար, այլեւ հենց թռչունների: Եզակի դեղաբույսերը, ծաղիկները Կարմիր գիրք են մտել, գրանցվել են հիշողության մեջ:

Ինչո՞ւ ենք գրում: Ո՞ւմ համար ենք գրում: Ամոթ է:

Ես էլ եմ ուզում հավատալ, որ գրով, մշակույթով ենք հաղթել, որ սրի դեմ գիր ենք պարզել: Ուզում եմ ցավով ասել, որ հայոց գիրը պարտվեց հայոց իշխանավորների դեմ պայքարում: Ընկավ... հերոսի մահով: Թող չինովնիկները շարունակեն ապրել հերոսաբար: Նրանք եւս մի փայլուն հաղթանակ տարան ոչ միայն ժողովրդի, բնության, Հայոց աշխարհի, այլեւ առաջին հերթին մեր հաղթող գրի, մշակույթի հանդեպ:

ՀՐԱՉՅԱ ՄԱԹԵՎՈՍՅԱՆ

ՁԵՆՔԻ ՍՏՈՒԳՈՒՄՆԵՐ

Վիեննայում ՄԱԿ-Իրաք բանակցություններ տեսուչների վերադարձի շուրջը

Երեկ Վիեննայում՝ Կոնֆերանսների կենտրոնում սկսվեցին ՄԱԿ-ի եւ Իրաքի երկօրյա բանակցությունները, որոնք անցկացվում են դռնփակ եւ նվիրված են միջազգային տեսուչների Իրաք վերադառնալու «գործնական կարգավորումներին»:

Ֆրանսպրեսը հաղորդում է, որ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդն առայժմ բանաձեւ չի ընդունել տեսուչների առաջիկա առաքելության վերաբերյալ: Նախատեսվում է ընդունել այնպիսի որոշում, որը թույլ կտա խուսափել 1991 թ.-ից հետո տեսուչների այցելություններին խանգարած խոչընդոտներից: «Ֆիգարո» թերթի տվյալներով, ՄԱԿ-ի տեսչական ստուգումների հանձնաժողովի գործադիր տնօրեն Հանս Բլիքսը մտադիր է կանխապահովել Իրաքում տեսուչների աշխատանքի արդյունավետությունը:

ԱՄՆ-ի հարձակման վտանգին ենթակա Իրաքը սեպտեմբերի 16-ին համաձայնել էր 4 տարվա արգելքից հետո «առանց նախապայմանի» թույլատրել տեսուչների վերադարձը: ՄԱԳԱՏԷ-ի տնօրեն Մոհամմեդ էլ Բարադեյը եւ Հանս Բլիքսը իրաքյան պատվիրակության հետ քննարկում են տեսուչների խմբերին այցագրերի տրամադրման, նրանց օդանավերի վայրէջքի իրավունքի, տեսուչների պաշտպանության եւ տեղավորման հարցերը:

Պարսից ծոցի 1991 թ. պատերազմում կրած պարտությունից հետո Իրաքի Նախագահ Սադդամ Հուսեյնը համաձայնել էր ոչնչացնել իր միջուկային, քիմիական, կենսաբանական զենքերը եւ ավելի քան 150 կմ հեռահարության հրթիռները: Բայց որոշ ժամանակ անց Բաղդադը ՄԱԿ-ի տեսուչներին ամբաստանել էր լրտեսության մեջ եւ արգելել էր տեսչական ստուգումների շարունակումը: 1998 թ. միջազգային տեսուչների արտաքսումից հետո անգլո-ամերիկյան օդուժն սկսել էր պարբերաբար ռմբակոծել զինաթափվելուց հրաժարված Իրաքին:

«Լիբերասիոն» թերթի տվյալներով, ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի 5 մշտական անդամները (ԱՄՆ, Մեծ Բրիտանիա, Ռուսաստան, Ֆրանսիա, Չինաստան) ներկայումս քննարկում են բանաձեւի նախագիծը, որը չի հրապարակվել: Դրանով Սադդամ Հուսեյնին մեկ շաբաթ ժամանակ է տրվում ամբողջությամբ բանաձեւն ընդունելու եւ 30 օր իր միջուկային, քիմիական, կենսաբանական ու բալիստիկ ծրագրերի մանրամասնությունները ՄԱԿ-ին ներկայացնելու համար:

Պ. Ք.

ՆԵՐՎԵՐԻ ՍՏՈՒԳՈՒՄ

Կրկին ռմբակոծվել է Բասրայի միջազգային օդանավակայանը

Ամերիկյան օդուժի կործանիչները երեկ, վաղ առավոտյան ռմբակոծել են Իրաքի Բասրա քաղաքի միջազգային օդանավակայանի շենքը: Իրաքի տրանսպորտի նախարարության մամլո քարտուղարի խոսքերով, ամերիկացիները ոչնչացրել են քաղաքացիական ռադարային համակարգը, որն օգտագործվում էր ուղեւորային ավիափոխադրումների համար:

Ռոյթեր գործակալությունը հաղորդում է, որ օդային հարձակումը տեղի է ունեցել տեղական ժամանակով 5-ն անց 40 րոպեին: Մամլո քարտուղարի խոսքերով, «ավերվել է ուղեւորների սպասարկման գլխավոր շենքը, այդ թվում սպասասրահը»: Նա ավելացրել է, որ դա «ամերիկյան անբարո վարչակազմի» հերթական ահաբեկչությունն է «համբերատար եւ արի» իրաքցիների դեմ:

Անցյալ հինգշաբթի արդեն անգլո-ամերիկյան օդուժը ռմբակոծել էր Բասրայի օդանավակայանը: Այն ժամանակ անգլո-ամերիկյան հրամանատարությունը պնդել էր, թե թիրախ է դարձել շարժական ռադարային կայանքը, մինչդեռ իրաքցիները հայտարարել էին օդանավակայանի մի մասի ավերման մասին:

Իրաքի փոխվարչապետը Անկարա ժամանեց մեկ օր ուշացումով

Սեպտեմբերի 28-ի համարում «Ազգը» տեղեկացրել էր, որ Իրաքի փոխվարչապետ Թարիք Ազիզը կիրակի օրը Անկարա է այցելելու, իսկ երկուշաբթի անցնելու է բանակցությունների: Տեղեկության համար հիմք էր ծառայել թուրքական հեռուստատեսությունը: Հակառակ դրան, Իրաքի փոխվարչապետը Անկարա ժամանեց մեկ օր ուշացումով:

Այլ կերպ, Ազիզի ժամանումը Անկարա հետաձգվել է: Ակամա հարց է ծագում՝ ինչո՞ւ: Ըստ երեւույթին այն պատճառով, որ իրաքյան կողմը նախապես տեղեկացել է ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի օգնական Էլիզաբեթ Ջոնսի այցի մասին, որը տեղի ունեցավ սեպտեմբերի 30-ին եւ նպատակահարմար է գտել փոխվարչապետի այցը մեկ օրով հետաձգել կամ էլ հետաձգման առնչությամբ վերջինիս խնդրել են թուրքական իշխանությունները:

Ջոնսի Անկարա կատարած այցի նպատակի մասին թուրքական հեռուստատեսությունը որեւէ մանրամասն չհաղորդեց: Պարզապես նշեց, որ նա հանդիպել է Թուրքիայի արտգործնախարար Շյուքրու Սինա Գյուրելի եւ թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ Յաշար Բույուքանըթի հետ: Վերջինիս հետ Ջոնսի հանդիպման պարագան ուշագրավ է: Ավելի քան ուշագրավ պետք է համարել պետքարտուղարի օգնականի՝ Իրաքի փոխվարչապետի հետ նույն օրը Անկարա ժամանումը:

Համենայն դեպս, Թարիք Ազիզի բանակցությունները Թուրքիայի ղեկավարների հետ այսօր են սկսվում: Թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետի տեղակալի հետ նա, ինչ խոսք, չի հանդիպելու, սակայն նրան ընդունելու են Նախագահ Ահմեդ Նեջդեթ Սեզերը եւ վարչապետ Բյուլենթ Էջեւիթը: Կասկածից վեր է, որ թուրքական հեռուստատեսությունը շրջանցելու է նաեւ Ազիզի հանդիպումների մանրամասները:

Այսինքն, նրա բանակցությունները, ինչպես ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի օգնական Էլիզաբեթ Ջոնսինն էր, մնալու են գաղտնի: Ակնհայտն Իրաքի դեմ ամերիկյան ռազմական գործողությունների նկատմամբ Թուրքիայի բացասական դիրքորոշումն է: Թեեւ Անկարան այդ գործողություններին հակադրվում է, բայց եւ այնպես գիտակցելով, որ դրանց կասեցումը վեր է իր ուժերից, ամեն կերպ պատրաստվում է ակտիվորեն մասնակցել դրանց: Ո՞րն է դրա նպատակը գործողություններին մասնակցելու դիմաց ԱՄՆ-ի հետ սակարկելը, որպեսզի հնարավոր լինի խոչընդոտել Իրաքի հյուսիսում քրդական պետության ձեւավորմանը:

Հ. Չ.

Սադարակում Քոչարյանը մերժել է չորս շրջանների դիմաց Բաքու-Երեւան ...

Սկիզբը էջ 1

Բաքվում Հեյդար Ալիեւի հետ հանդիպումից հետո միջնորդները լրագրողներին մամուլի ասուլիսում Հայաստանի եւ Ադրբեջանի նախագահների սադարակյան բանակցությունները որակեցին «շատ կարեւոր»: Ալիեւը ԶԼՄ-ներին տեղեկացրեց Սադարակի հանդիպման դետալներից, մեր կարծիքով, առանցքայինը՝ խուսափելով այլ մանրամասներ հրապարակելուց, քանի որ «ինքը եւ Քոչարյանը պայմանավորվել են դրանք գաղտնի պահել»: Ադրբեջանի ղեկավարը սեպտեմբերի 28-ին լրագրողներին ասաց, թե Բաքուն առաջարկել է Երեւանին երկու պետություններին կապող երկաթգիծը վերաբացել, պայմանով, որ հայկական ուժերն ազատեն գրավյալ չորս շրջանները: Հիշեցնենք, որ խոսքը Զանգելանի, Ջեբրայիլի, Ֆիզուլու (ղարաբաղյան ուժերի վերահսկողության տակ է այս շրջանի 25 տոկոսը- Թ. Հ.) եւ Ղուբաթլուի մասին է, ընդ որում՝ Բաքու-Մեղրի-Նախիջեւան-Երեւան երկաթգիծը չի հատում Ղուբաթլուի շրջանը:

«Սադարակում Քոչարյանն ինձ ասաց, թե Հայաստանը կարիք չունի ապաշրջափակելու երկաթգիծը, որը Հայաստանը կապում է Ադրբեջանին՝ Ադրբեջանի Նախիջեւանի անկլավով: Սա չի համապատասխանում հայկական կողմի տասնամյա պնդումներին, որ Ադրբեջանը տրանսպորտային շրջափակման է ենթարկել Հայաստանը», Ալիեւի խոսքերը մեջբերում են «Ինտերֆաքսն» ու «Ռոյթերը»:

Մեր կարծիքով, Բաքու-Երեւան երկաթգիծն ապաշրջափակելու եւ դրա դիմաց չորս շրջաններն Ադրբեջանին հանձնելու Բաքվի առաջարկը գալիս է Եվրամիությունից: Ֆրանսիացի միջնորդ Ժյուլ Պերենն, ինչպես Երեւանում, Բաքվում եւս կրկնեց, որ եռանախագահները նպատակ ունեն ընդլայնել իրենց գործունեությունը, որպեսզի միջազգային հանրությունը մոռացության չտա ղարաբաղյան հակամարտությունը: Պերենն ասել է, որ Մինսկի խումբը Բրյուսելում հոկտեմբերի 9-ին հանդիպելու է ԵՄ արտաքին ընդհանուր եւ անվտանգության քաղաքականության ղեկավար Խավիեր Սոլանային եւ ԵՄ արտաքին հարաբերությունների հանձնակատար Քրիս Փաթընին: «Սա անհրաժեշտ է, որպեսզի ԵՄ-ն տեղեկանա, ինչպես նաեւ ԼՂ հակամարտության կարգավորման հնարավորություններն ընդլայնվեն», Պերենի խոսքերը մեջբերում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը:

2003 թ. Ադրբեջանում, ինչպես նաեւ Հայաստանում, սպասվում են նախագահական ընտրություններ: Ուրեմն, Ալիեւը չի կարող մոռանալ պոպուլիզմը, հատկապես որ Ղարաբաղի հարցը յուրաքանչյուր նախագահի թեկնածուի համար շահարկելու հիանալի առիթ է: «Ժողովրդի տրամադրությունը փոխվում է: Մարդիկ սկսել են հակամարտության խաղաղ կարգավորման հույսը կորցնել եւ գալիս են այն տեսակետին, որ մենք պետք է ինքներս հետ բերենք մեր հողերը՝ հնարավոր ինչ միջոցով էլ լինի: Մինսկի խումբն ստեղծվել է 10 տարի առաջ: Ինչքա՞ն կարող ենք խոսել խաղաղ կարգավորման մասին», Ալիեւի խոսքերը մեջբերում է «Ֆրանսպրեսը»:

«Նրանք (հայերը) ամենուր տարածում են պրոպագանդա, երբեմն՝ Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի որոշակի մարդկանց մասնակցությամբ, թե Լեռնային Ղարաբաղի բանակը հզորագույնն է ոչ միայն Կովկասում, այլեւ ողջ տարածաշրջանում: Կարող է այդպես է: Ինքներս երբեք չենք պարծենում, բայց մենք կարող ենք պաշտպանել մեր հողը եւ հակահարված տալ», Ադրբեջանի ծեր ու հիվանդ առաջնորդից մեջբերում է «Ասոշիեյթեդ պրեսը»:

Ալիեւը Երեւանին մեղադրել է կոմամոլության, խառնակչության մեջ: Չափազանց ուշագրավ է Ալիեւի մեկ այլ հայտարարությունը. «Ադրբեջանը երբեք չի համաձայնի, որ բանակցություններում Լեռնային Ղարաբաղը դառնա կազմավորված, լիարժեք կողմ: Մենք չենք ճանաչում ԼՂ-ն: Մենք Հայաստանի հետ պատերազմի մեջ ենք: Եթե Հայաստանը մի կողմ քաշվի եւ չմիջամտի, մենք ԼՂ-ի հետ կվարենք ուղիղ բանակցություններ եւ կարող ենք հասնել շատ կարեւոր համաձայնությունների»:

Ըստ էության, Ալիեւը կարծես, թե տեղի է տալիս ռուսական կողմի հորդորներին: Տարբեր առիթներով ե՛ւ Ն. Գրիբկովը, ե՛ւ Վյաչ. Տրուբնիկովը նկատում են, որ առանց ԼՂ մասնակցության դժվար է հասնել ղարաբաղյան խնդրի վերջնական կարգավորման: Տարածաշրջան այցելության նախօրեին Գրիբկովն ասել էր. «Վաղ թե ուշ Ղարաբաղը պետք է ներգրավվի բանակցային գործընթացի մեջ: Միշտ ասել եմ, որ հազիվ թե հնարավոր լինի հասնել կարգավորման առանց Ստեփանակերտի մասնակցության, առանց ԼՂ շահերը հաշվի առնելու: Կարծում եմ, ամեն ոք հասկանում է, որ ԼՂ-ն բանակցություններում այլեւս օբյեկտ չէ, այլ՝ սուբյեկտ»:

2001 թ. հունվարին Փարիզում Ժակ Շիրակի միջնորդությամբ կայացած Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումից հետո ՀՀ նախագահը լրագրողներին ասաց, որ ինքը փորձում է ներկայացնել նաեւ Ստեփանակերտի շահերը: ԼՂՀ իշխանությունները նշում են, որ Քոչարյան-Ալիեւ հանդիպումներով փոխվել է հակամարտության կարգավորման մեթոդաբանությունը, այսինքն՝ եթե նախկինում հայկական կողմն ասում էր, որ ցանկացած ընդունելի տարբերակ պետք է հավանության արժանանա ԼՂՀ-ում, ապա այսօր առաջ է տարվում ընդունելի տարբերակը Հայաստանին եւ Ադրբեջանին ընդունելի լինելու թեզը:

Միջնորդների հետ հանդիպումից հետո Հեյդար Ալիեւը հայտարարեց, որ Փարիզում ԼՂ հակամարտության կարգավորման սկզբունքներ չեն մշակվել: Այս հայտարարությունը հակասում է պաշտոնական Բաքվի նախկինում արված հայտարարություններին, առնվազն խոսում էր «փարիզյան սկզբունքների» ինչ-որ «հայկական տարբերակի» մասին: Հիշեցնենք, որ սեպտեմբերի 26-ին պրն Տրուբնիկովը ոչ միայն չհերքեց «փարիզի-վեսթյան սկզբունքների» լինելիությունը, այլեւ կարծիք հայտնեց, որ այսօր բանակցությունները չեն շեղվել այդ սկզբունքների հունից:

Հոկտեմբերի 7-ին Քիշնեւում սպասվում է Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Հեյդար Ալիեւի հերթական հանդիպումը ԱՊՀ գագաթաժողովի շրջանակներում:

Ինթիֆադայի արդյունքները բացասական են պաղեստինցիների համար

Իսրայելի դեմ պաղեստինցիների ապստամբության՝ ինթիֆադայի ծավալումից 2 տարի անց դրա արդյունքները պաղեստինցիների համար բացասական են ինչպես ռազմական, այնպես էլ քաղաքական ու դիվանագիտական ոլորտներում: «Ֆիգարո» թերթի բնութագրմամբ, «պաղեստինցիները կարծես թե տանուլ են տվել պատերազմը, բայց Իսրայելն էլ դեռ չի հաղթել»:

Պաղեստինյան ինքնավարության նախագահ Յասեր Արաֆաթը օրերս 250 զինակիցներով շրջափակված էր Ռամալլայի կիսաքանդ կենտրոնակայանում: Հունիսից իսրայելյան բանակը վերագրավել է Այսրհորդանանի ինքնավար շրջանների մեծ մասը: Պաղեստինյան ինքնավարության տնտեսությունը քայքայված է: Պաղեստինցիների ամենօրյա կյանքը վերածվել է մղձավանջի: Զոհերի թիվն աճում է. 1800 պաղեստինցի եւ 600 իսրայելցի:

Քեմփ Դեւիդի հանդիպման ձախողումից եւ 2-րդ ինթիֆադայի ծավալումից հետո անցած ժամանակամիջոցում տեղի ունեցան 2001 թ. սեպտեմբերի 11-ի ահաբեկչությունները, որոնք էական շրջադարձ եղան իսրայելա-պաղեստինյան հակամարտության մեջ: Իսրայելցի վերլուծաբան Եփրաիմ Կամի կարծիքով, «սեպտեմբերի 11-ը մթնոլորտը փոխեց հօգուտ Իսրայելի. այսօր աշխարհի կառավարությունների մեծ մասն ընդունում է ահաբեկչությունից պաշտպանվելու Իսրայելի իրավունքը»: Նրա խոսքերով, Արիել Շարոնի կառավարության «գործողությունների ազատությունը» եւ հակաահաբեկչական պայքարում Իսրայելի դիրքորոշման նկատմամբ դրական վերաբերմունքը վերջին 2 տարիներին իր երկրի գլխավոր նվաճումներն են:

Պաղեստինցիները նպաստել են դրանց, քանի որ չեն հարմարվել նոր պայմաններին, գտնում է պաղեստինցի քաղաքագետ Ալի ալ Ջերբաուին: «Մենք չկարողացանք ըմբռնել սեպտեմբերի 11-ի նշանակությունը եւ հետեւանքները համաշխարհային քաղաքականության վրա», ասում է նա:

Անշուշտ, պաղեստինցիները չպետք է վերջ դնեին իրենց ապստամբությանը, բայց կարող էին փոխել մարտավարությունը: Ջերբաուին գտնում է, որ «հարկավոր էր Իսրայելի տարածքում անմիջապես դադարեցնել հարձակումները»: Մինչդեռ անձնասպանական ահաբեկչությունները սեպտեմբերի 11-ից հետո բազմապատկվեցին եւ իսրայելցիների համար փաստորեն դարձան ինթիֆադայի խորհրդանիշը:

Յասեր Արաֆաթը չի կարողանում կամ չի ուզում վերջ դնել այդ ահաբեկչություններին եւ լոկ ձեւականորեն է դատապարտում դրանք: Այս հանգամանքն էապես ազդեց ԱՄՆ Նախագահ Ջորջ Բուշի դիրքորոշման վրա, որը հունիսի 24-ին կոչ արեց Արաֆաթին փոխարինել «նոր ղեկավարներով, որոնք վարկաբեկված չեն լինի ահաբեկչությամբ»: Դա նույնիսկ նախապայման դարձավ պաղեստինյան անկախ պետության ստեղծման համար:

Պ. Ք.

ԱԶԳ

Մշակույթ

Երբ մարդ Անի է մտնում, կարծես մի ուրիշ աշխարհ է ընկնում, մի կախարդական աշխարհ, բայց շատ հարազատ, հազար տարվա ծանոթ, մտերիմ, սրտակից: Մի քաղցր, տխուր զգացում համակում է քեզ՝ հայրենի հին տան զգացումը: Այստեղ են ապրել քո հայրերն ու մայրերը: Եվ մի վեհ զգացում, մի սուրբ խունկ խոնարհեցնում է գլուխդ, ծնկներդ ծալվում են եւ կարոտով ու երկյուղածությամբ փնտրում ես անեն մի քար ու զգուշությամբ մաքրում փոշին եւ չես ուզում հեռանալ, ինչպե՞ս հեռանաս քո հին, հազարամյա տնից ու նրան միշտ նայես ու նրանով զմայլվես հեռվից...

Մեկ շաբաթ Անիով էնչես, ապրես ու ժամերով հմայվես տարածքի աննման համայնապատկերով՝ 1001 եկեղեցիների քաղաքով: Այդ հնարավորությունն ընձեռել էր Օշականի դպրեվանքը՝ Վեհափառ հայրապետի բարձր հովանավորությամբ, Շիրակի թեմի առաջնորդ Միքայել եպս. Աջապահյանի եւ Մեսրոպ արք. Աշճյանի մտահղացմամբ ու կազմակերպմամբ:

Անին շեն՝ աշխարհն ավեր, աշխարհն շեն՝ Անին ավեր

«Ազգի» ընթերցողներին պարբերաբար տեղեկացրել ենք այդ կարեւոր միջոցառումների ընթացքին, որն էլ երեկ ավարտվեց մի շարք հետաքրքրական ու յուրօրինակ ծեռնարկով, որը բոլորիս երախտագիտության խոսքն էր անցած հազարամյակին:

Վաղ առավոտյան ուխտավորները ճամփա ելան դեպի Անիի ավերակները: Մեծ դժվարությամբ հասան Անիի ծախ ափը, հասուկ թույլտվությամբ մոտեցան ավերակներին, ուր Շիրակի թեմի առաջնորդ Միքայել Սրբազանի ղեկավարությամբ տեղի ունեցավ հոգեհանգստյան պաշտոն նվիրված Կաթողիկե թագուհուն, Գագիկ թագավորին, Սարգիս Ա կաթողիկոսին, Տրդատ ճարտարապետին եւ բոլոր շինարարներին: Հետաքրքրական է, որ մոտ մեկ դար առաջ, Արամ Վրույրի գրքում (ինչպես տեղեկացրեց Մեսրոպ Սրբազանը) նշված է, որ Կաթողիկե թագուհու արձանագրության ազդեւ. Ասվածածնի տոնի առթիվ, հոգեհանգիստ էին անում: Եվ ահա, ուղիղ 100 տարի հետո, սեպտեմբերի 27-ին նույնատիպ հոգեհանգստի արարողություն տեղի ունեցավ, որին էլ հաջորդեցին Շիրակի թեմի առաջնորդարանի ազգագրական պարախմբի ավանդական «Քոչարի» եւ «Բերդ» պարերը, հուսելով, որ մի օր էլ հաղթական այդ պարը Անի բերդաքաղաքի ներսում կպարենք... Հուզիչ էին ԵՊՀ-ի աստվածաբանության ֆակուլտետի ուսանողների մասուցած շարականները, Վահան Թեքեյանի «Եկեղեցին հայկական» բանաստեղծությունը Նյու Ջերսիից ժամանած ասմունքող Զվարթ Փալկյանի մատուցմամբ: Իսկ 4 տարեկան Արթուր Խաչատրյանը մի ծեռքում եռագույնը, մյուսում թուղթ վեր պահած՝ ուխտավորներին ուղեկցեց ուխտավայր... Նրանք իջան Ախուրյան գետի ափը եւ ջրում բաց թողեցին երեք հյուսված ծաղկեպսակներ՝ սպիտակ շուշաններով ու ծաղիկներով՝ Կաթողիկե թագուհու, ծիրանագույն վարդերով՝ թագավորի, Տրդատ ճարտարապետի ու ժողովրդի հիշատակին, իսկ մանուշակագույն ծաղկեպսակը՝ Սարգիս Ա Սեւանցի հայոց կաթողիկոսի հիշատակին: Այդ ծաղկեպսակները գետի ալիքների վրա կարծես պար էին բռնել՝ միանալով Ախուրյանի ծախ ափին պարողներին ու թվում էր, թե գետն օրոր է երգում 1000 տարի առաջ այդ եկեղեցին կառուցողներին:

Երեկոյան ուխտավորները հասան Գյումրի ու այցելեցին 1988-ի երկրաշարժից ավերված Ամենափրկիչ եկեղեցի, որը 400 տարի առաջ կառուցվել է Անիի Մայր տաճարի ճիշտ կրկնօրինակմամբ: Հենց այդ ավերակների վրա էլ փայլուն ելույթով ներկաներին հիացրեցին Գյումրու «Գոհար» երգչախումբն ու նվագախումբը՝ մաեստրո Սեդրակ Աբգարյանի ղեկավարությամբ, կատարելով հոգեւոր եւ Անիին նվիրված երգեր:

Մինչեւ կեսգիշեր ազգային երգն ու պարը մի մեծ հրապարակ էր բացել ու ներկաներին պարգեւում էր ուրախություն ու խրախճանք: Այդ տոնակատարությունը խորհրդանշեց, որ «Անի քաղաքը չի լալիս, կգա մի օր, որ նա պիտի խնդա ու այդ հույսով է, որ տոնում ենք Անիի Մայր տաճարի օծման 1000-ամյակը», ամփոփեց Մեսրոպ Սրբազանը:

Անին իրեւ անցյալի փառք չէ, որ պետք է հպարտանանք, նայենք, կամ լաց լինենք, այլ տերը պիտի լինենք Անիի ժառանգությանը՝ փոխանցելով հաջորդ սերունդներին:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԽԻԹԱՐՅԱՆ

Պրոֆ. Փիթեր Քաուին «Սփիւռք» գիտաուսումնական կենտրոնում

Օրերս Երեւանի Խ. Աբովեանի անուան Հայկական պետական մանկավարժական համալսարանի բանասիրական բաժանմունքի ուսանողութեան համար «Սփիւռք» գիտաուսումնական կենտրոնը կազմակերպել է էր Լոս Անճելըսի Կալիֆորնիայի համալսարանի Գ. Նարեկացու անվ. հայագիտական ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Փիթեր Քաուիի դասախօսութիւնը:

Այն նուիրուած էր Լեւոն Շանթի թատերգութեան ստեղծագործական շերտերին: Օտարերկրացի հայագէտը ճանաչութեան առաւ անսիկ դրամայի շարունակական աւանդները նորագոյն սիմվոլիստական դրամայի մէջ եւ առաւելապէս ծանրացաւ «Հին Աստուածներ» երկի կերպարների բացայայտումներին, տառծումի եւ զգացումի, գոյնի, ստուերութեան հակադրական խորհուրդներին, կեանքի եւ մահուան նշանակութեանը:

Ուսանողութեան համար դա նոր գիտական հայեացք էր, գեղագիտական նորովի, աւելորդ մեկնական պատումն, որն ընդլայնեց, անշուշտ, նրանց գրական պատկերացումները:

Ականաւոր գիտնականին ուսանողութեանը ներկայացրին եւ գնահատեցին «Սփիւռք» գիտաուսումնական կենտրոնի տնօրէն, պրոֆ. Սուրէն Դանիէլեանը եւ համալսարանի հայ գրականութեան ամբիոնի վարիչ, պրոֆ. Ալիսա Դոլուխանեանը:

Հանդիպման ծգած տպաւորութիւնը դեռ երկար կը մնայ նրանց յիշողութեան մէջ:

ԼՈՒՍԻՆԷ ԱՌՈՒՔԹԱՆԵԱՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՃԱՆԱՉՈՒՄ

Հարազատ հայության ոգուն

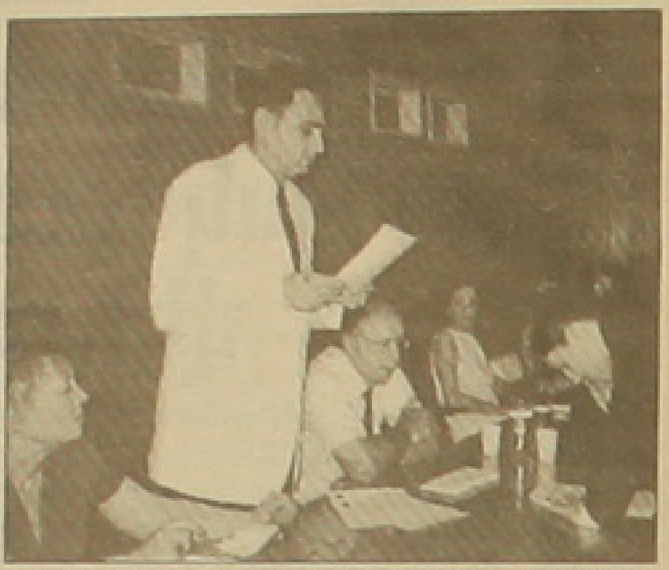

Վաղարշակ Օհանյան... արտասահմանյան երաժշտագետները նրան բնութագրում են իբրեւ մի երգչի՝ հարուստ բարիտոնով, որն իր մեջ ունի նաեւ դրամատիկական, խմբավարի շնորհներ:

Իմ այս հարցազրույցը երգչի հետ անց եմ կացրել օրերս՝ Հայաստանի ազգային ռադիոյի նվագախմբի փորձասրահում եւ համոզվել, որ 1994 թ. ԱՄՆ գաղթած այս 35-ամյա երաժիշտն աշխարհի հանրաճանաչ բեմերում ունեցած բազմաթիվ ելույթներով իր անհատականության կնիքը հայ երաժշտական մշակույթի անդաստանում արդեն իսկ ունի:

– Դուք կրկին Հայաստանում եք: Վերջերս Հայաստանի երաժիշտների հետ հյուրախաղերով մեկնել էիք Պարսկաստան՝ մասնակցելու Լորիս Ճգնավորյանի «Ռուստամ եւ Զոհրաբ» օպերայի համերգային ելույթին: Ի՞նչ տպավորություններով եք վերադարձել:

– Բավական վառ են հիշողություններս այդ խիստ հետաքրքրական ելույթից, որ կայացավ օգոստոսի 22-25-ը Թեհրանի MILAO դահլիճում: Պարսկական բեմում օպերայի առաջին կատարումը մեծ ընդունելություն գտավ՝ արժանանալով բուռն ծափահարությունների եւ տեղական մշակութային գործիչների գովեստին:

– Ինչպե՞ս եք վերաբերվում դրամայի ժանրին: Օգնո՞ւմ է արդյոք արվեստագետին անձնական ներքին հակասական վիճակները բեմական դրսեւորումների ժամանակ:

– Դրամատիկ իրավիճակները հետապնդում են մեզ ողջ կյանքի ընթացքում: Երիտասարդ տարիքից բազմիցս անցել եմ փորձությունների, խոչընդոտների միջով: Բոլորն խառնվածք ունեի: Հաղթահարելով կյանքի բարդությունները, տարիների ընթացքում ամրացել եմ հոգեպես եւ իբրեւ արվեստագետ ծեռք բերել փորձ եւ իմացություն: Պիտի ասեմ, որ կյանքում ապրած հոգեվիճակները նպաստեցին բեմական նման դրամատիկ իրավիճակներում իմ արտիստիկ դրսեւորումներին:

– «Ռուստամ եւ Զոհրաբ» օպերայում ծեզ, եթե ոչ վոկալ տեխնիկայի կատարման տեսակետից, ապա հոգեբանորեն հաջողվե՞ց հաղթահարել ծեր նախորդ դերերգի հերոսին:

– Այո: Ռուստամին ես համեմատում եմ Մոսիի՝ նախկինում իմ կատարած դերերգի հետ (սա իմ դեբյուտն էր ազգային բեմահարթակում՝ 1994 թ., «Անուշ» օպերայի նոր բեմադրության ժամանակ): Պարսկական այս նոր օպերայի գլխավոր դերերգը կատարելիս, այնուամենայնիվ, փորձում էի դիմադրել Զոհրաբին՝ օգտագործելով Մոսիի խառնվածքին բնորոշ արեւելյանին մոտ ծայնային ելեւէջները: Փորձերի ընթացքում հրավիրված էին լեզվաբաններ, որոնք մեզ մեկնաբանում, բացատրում էին տեքստը, եւ մենք աշխատում էինք երգել մաքուր պարսկերենով, սակայն ինձ համար կարեւոր չէր, թե որ լեզվով եմ երգում: Առհասարակ ցանկացած կատարման ժամանակ կարեւորը համարում եմ երաժշտական ոճը: Եթե գտար այն, անկասկած, գեղարվեստական կերպարի բացահայտումը հաջողվում է երգչին: «Ռուստամ եւ Զոհրաբը» համարում եմ ինձ համար ստեղծագործական հաջողություն, նաեւ այն պատճառով, որ մեր ելույթներից անմիջապես հետո Թեհրանում կայացած մրցույթի արդյունքում հրավիրվեցի մասնակցելու հունվարին կայանալիք օպերայի ներկայացմանը: Հանձնաժողովի որոշմամբ, ես կրկին կնքեցի պայմանագիր Լորիս Ճգնավորյանի հետ:

– Վերջերս մեր երաժշտանոցի վոկալի բաժնի (ամբիոնի վարիչ՝ Սվետլանա Կոլոսարյան) ուսանողներին բաժանեցիք 3.000 դոլար, որն անչափ խրախուսելի է: Ինչո՞վ էր պայմանավորված ծեր բարեգործական ակցիան:

– Այդ միտքը ինձ վաղուց էր տանջում: Հայաստանից մեկնել եմ ամենադժվար տարիներին եւ բավական տխուր էի, երբ թողեցի հայրենիքս: Ինչ խոսք, դժվար է հաստատվել ԱՄՆ-ում, մանավանդ Նյու Յորքի նման մեծ քաղաքում: Անշուշտ, անժխտելիորեն բարձր է բնակչության կենսամակարդակը: Ես լիով բավարարվող մարդ եմ, եւ ինձ ներքուստ մշտապես տանջում էր հայրենակիցներիս օգնելու գաղափարը: Նախքան Հայաստան գալս, ես ԱՄՆ-ի «Համազգայինի» մշակույթի եւ կրթական բաժնի Նյու Յորքի մասնաճյուղի կոմիտեի անդամների աջակցությամբ կազմակերպեցի բարեգործական համերգ եւ տոմսերի ողջ հասույթը բերեցի Երեւան՝ ուսանողներին օգնելու նպատակով:

– Դուք նաեւ «Համազգայինի» Նյու Յորքի երգչախմբի ղեկավարն եք: Ինչպե՞ս սկսեցիք այս գործունեությունը:

– Երեք տարի առաջ ինձ առաջարկեցին ստանձնել երգչախմբի ղեկավարի դերը: Սկզբում չէի համաձայնվում, բայց ասեմ, որ իբրեւ երգիչ մոտ եմ խմբերգային երգեցողությանը (դեռեւս Հայաստանում պետական կապելլայի մեներգիչ էի) եւ սկսեցի համագործակցել «Համազգայինի» հետ, կարոտը, հայրենաբաղձության ոգին ներքուստ ճնշում էին ինձ եւ «պարտադրում» կատարելու այդ առաքելությունը՝ հանուն սփյուռքում հայ խմբերգային արվեստի գոյատեւման:

– Իսկ ինչպիսի՞ ծրագրեր ունի երգչախումբը:

– Երգչախումբը, որ բաղկացած է կիսապրոֆեսիոնալ եւ պրոֆեսիոնալ երաժիշտներից, հանդես է եկել հարուստ երգացանկով հագեցած բազմաթիվ համերգային ծրագրերով:

«Համազգայինը» քառասնամյա իր պատմությունը կերտել է նաեւ իր լավ ղեկավարների շնորհիվ եւ այսօր գրեթե միակն է հայ համայնքում, որն արժանացել է «Նյու Յորք թայմս» թերթի գնահատանքին, որը, կարծում եմ, կոգեւորի եւ ավելի կմիավորի մեզ՝ բոլորիս, հետագա անելիքներում:

– Իմ ծանոթությունը ծեզ հետ տեղի ունեցավ կիրակնօրյա մի առավոտ, Սբ. Գրիգոր Լուսավորիչ եկեղեցում, պատարագի ժամանակ, երբ հոյակերտ կամարների ներքո մթնոլորտը մեկեն պարուրվեց մի ուժգին եւ միաժամանակ դյութիչ ծայնով, եւ ստիպեց ինձ հայացքս ուղղելու վերնամասում գտնվող կապելլային: Ինչպե՞ս եք վերաբերում հայ հոգեւոր երաժշտությանը:

– Հայ հոգեւոր երաժշտությանն ավելի խորը ծանոթացա Նյու Յորքում: Օտարության մեջ եկեղեցին այն միակ վայրն է, որտեղ ամեն կիրակի հայը հային կարող է հանդիպել: Անկասկած, հաճախակի այցելությունները եկեղեցի, մարդուն մոտեցնում է Աստծուն՝ հոգեւոր տիեզերքին: Հայ պատարագային երաժշտության մոգական ազդեցությամբ թե՛ երգելիս, թե՛ երգչախումբը ղեկավարելիս կատարում եմ իմ սուրբ Բարձրյալին, ի սեր մարդկության բարօրության եւ հարատեւման:

– Իսկ ի՞նչն է հայի ակունքն օտար հողում պահող ամենաուժեղ գործոնը:

– Իմ տունը, որ գտնվում է Brooklyn թաղամասում, հայ համայնքի համար հարազատ օջախ է: Մտնողն անմիջապես զգում է հայկական ոգին թե՛ արվեստի (նկարների), թե՛ կենցաղի (ազգային ճաշատեսակների) իմաստով: Այնտեղ ես մշտական կապի մեջ եմ հայաստանցի շատ երաժիշտների հետ, որոնք տարբեր պատճառներով արտագաղթել են, ինչպես Կոնստանդին Պետրոսյանի, Խորեն Մեյխանաջյանի, նրա դուստր՝ Հասմիկի, որն իմ ուսանողուհին էր եւ վերջերս Նյու Յորքում Բարսեղ Թումանյանի հետ մենահամերգ ունեցավ:

Մեր ստեղծագործական համագործակցության հիմքում ընկած է ոչ միայն հայ երաժշտության տարածումը սփյուռքում, այլեւ մենք՝ հայերս, ծգտում ենք անսասան պահել Սասնա կռիվը, որ հայտնվել է Ատլանտյան օվկիանոսից այն կողմ:

Իսկ, ամենակարեւորը, ապրելով օտար ափերում, հոգուս մեջ փայփայում եմ հայկականության ոգին՝ պատգամելով այն էլենին՝ իմ տասնամյա դստրիկին:

ՆՈՒՆԵ ՄԱՐԳԱՐՅԱՆ

Նշվեց «Անուշի» առաջին բեմադրության 90-ամյակը

Գյումրու պետական դրամատիկական թատրոնի նախկին, հին շենքը, թեկուզ այսօր հիմնականում վթարային ու լքված, մնում է քաղաքի երբեմնի թատերական փառքի լուռ վկան: Այստեղ Լեւոն Զոհրաբյանն ու Յոլակ Ամերիկյանն են խաղացել, Աճեմյանն է արարել, այս պատերը պահպանել են Հրաչյա Ներսիսյանի ու Վահրամ Փափազյանի կենդանի շունչը... Այդ ամենից ավելի վաղ, 1912 թվականի օգոստոսի 4-ին, առաջին անգամ այստեղ, քաղաքային զբոսայգու մի մեկուսի անկյունում գտնվող այս շենքում է բեմադրվել անմահ «Անուշ» օպերան: Ինչպես գրված է եւ պահպանված հուշատախտակին, հեղինակի՝ Արմեն Տիգրանյանի ղեկավարությամբ: Սարոյի դերերգով հանդես է եկել անզուգական Շարա Տալյանը: Անցած շաբաթ օրը Շիրակի մարզպետարանի մշակույթի բաժնի նախաձեռնությամբ Գյումրիում նշվեց «Անուշի» առաջին բեմադրության 90-ամյակը: Թատրոնի հին շենքի դիմաց, սպարքների հովանու ներքո, ժայռաչեն հուշաղբյուր բացվեց: Հեղինակը՝ քանդակագործ Կամո Սարիկյանը, վերեւում պատկերել է Սարոյի հովվական սրինգը, իսկ Անուշի թեքված կժից ջուրն է հոսում: Ջրի հասակը զարդարվեց ջահել զույգի նետած ծաղիկներով, ներկաները պաղ ջուր խմեցին Անուշի կժից, որ սիրովնան... Քիչ հետո Արմեն Տիգրանյանի անվան պուրակում ծաղիկներ դրվեցին կոմպոզիտորի կիսանդրուն:

Նույն օրը Վարդան Աճեմյանի անվան թատրոնի դահլիճը ծայրեծայր լցրած գյումրեցի հանդիսատեսը, նաեւ ժամանած բազմաթիվ հյուրերը եզակի հնարավորություն ունեցան դիտելու մի նոր «Անուշ»՝ տեղի ուժերի մատուցմամբ: Արվեստով ներկայացված գրական-երաժշտական կոմպոզիցիայում, որը հնարավորինս մոտեցված էր օպերայի, թումանյանական հերոսներին մարմնավորում էին պետական երաժշտանոցի մասնաճյուղի ավագ կուրսերի ուսանողները: Ընդգրկված էին մասնաճյուղի երգչախումբը, քաղաքային մշակույթի կենտրոնի պարախումբը, այլ ուժեր: Նվագակցում էր Գյումրու պետական սիմֆոնիկ նվագախումբը՝ Սամվել Ադամյանի ղեկավարությամբ:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

«Սպարտակը» կանգնեցրեց «Փյունիկի» հաղթարշավը

Ֆուտբոլի ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնության 16-րդ տուրի կենտրոնական հանդիպումը «Փյունիկի» եւ «Սպարտակի» մրցավեճն էր, որն անցավ բացառիկ լարված եւ անզիջում մրցապայքարում: «Սպարտակն» արժանի դիմադրություն ցույց տվեց չեմպիոնին՝ կանգնեցնելով «Փյունիկի» հաղթարշավը: Խաղը հարուստ էր գոլային պահերով, լի դրամատիզմով: Առաջին խաղակեսում ավելի ակտիվ էին «Փյունիկի» ֆուտբոլիստները, որոնք մի քանի անգամ վտանգավոր պահ ստեղծեցին մրցակցի դարպասին: Երկու անգամ հեռահար հարվածով դարպասը փորձեց գրավել Արտավազդ Քարամյանը: Հաջողությանը մոտ էր Վարդան Մինասյանը, սակայն մոտ տարածությունից նրա հարվածը մեկ անգամ հետ մղեց Վորոբյովը, իսկ մյուս դրվագում «Փյունիկի» ավագը վրիպեց: Սպարտակցիներն առաջին խաղակեսում միայն երկու անգամ լրջորեն սպառնացին դարպասին, սակայն երկու դեպքում էլ հաջող խաղաց Ղարագյոզյանը:

Հիմնական իրադարձությունները ծավալվեցին ընդմիջումից հետո: Նախ Արման Քարամյանը բացեց հաշիվը, ապա 4 րոպե անց Արամ Հակոբյանը վերականգնեց հավասարակշռությունը: Այդ դրվագում անվստահ խաղաց Ղարագյոզյանը, որը Քոչարյանի հարվածից հետո գնդակը հետ մղեց ուղիղ Արամ Հակոբյանի մոտ: Ոգեւորված հաջողությունից, սպարտակցիները նոր գրոհ ձեռնարկեցին: Ձախ թեւից Արշակ Ամիրյանի ճշգրիտ փոխանցումից հետո Արա Հակոբյանն առաջ մղեց իր թիմին: Զգալով պարտության ռեալ վտանգը, Օսկար Լոպեսը խաղադաշտ դուրս բերեց հարձակվողներ Լոմբեին, Սամադու Դիավարային եւ Արամ Ոսկանյանին, որոնք զգալիորեն ուժեղացրին առջեւի գծի խաղը: Հենց Արամ Ոսկանյանն էլ 66-րդ րոպեին հավասարեցրեց հաշիվը: Գոլից հետո «Փյունիկը» մրցակցի դարպասը գրավելու նոր ուղիներ էր որոնում՝ ամբողջ թիմով դիմելով գրոհների: Սպարտակցիներն իրենց հերթին մեծ ուժերով պաշտպանվում էին: 82-րդ րոպեին խաղի լարվածությունը հասավ գագաթնակետին: Հակագրոհներից մեկի ժամանակ Արամ Հակոբյանը մեն-մենակ հայտնվեց Ղարագյոզյանի դիմաց եւ վերջինիս ոչինչ չէր մնում, քան վայր գցելու հարձակվողին: «Սպարտակը» ռեալ հնարավորություն ստացավ հաղթանակ կորզելու, սակայն Ղարագյոզյանը քավեց իր մեղքը՝ ակրոբատիկ ցատկով հետ մղելով Արամ Հակոբյանի 11 մետրանոց հարվածը: Իսկ խաղավերջում արդեն սպարտակցի Վորոբյովը փրկեց իր թիմին Արման Քարամյանի վտանգավոր հարվածից: Եվ այսպես, գրանցվեց մարտական ոչ-ոքի: «Սպարտակը», որի խաղն ընթացիկ մրցաշրջանում բազմիցս քննադատվել է, հանդիպումն անցկացրեց բարձր մակարդակով եւ արժանի է գովեստի: «Փյունիկն» առաջնությունում առաջին միավորները կորցրեց, որի հետեւանքով մրցաշարի նկատմամբ հետաքրքրությունը զգալիորեն աճեց: Այժմ չեմպիոնին սպասում են երկու ծանր մրցախաղեր գլխավոր հակառակորդի՝ «Շիրակի» հետ: Հենց այդ խաղերի ելքն էլ կվճռի չեմպիոնի հարցը:

Իր երկրպագուներին հաճելի անակնկալ մատուցեց «Դինամոն», որը «Միկայի» հետ հանդիպումն ավարտեց պատվաբեր ոչ-ոքի արդյունքով (3-3): Ընդ որում, դինամոյականները կարող էին նույնիսկ հաղթել, եթե օգտագործեին գոլային մի քանի ռեալ պահերը եւ կոպտորեն չսխալվեր դարպասապահ Միքայել Նալբանդյանը, որի արդյունքում «Միկան» խաղավերջում հավասարեցրեց հաշիվը: Այդ խաղում «Միկայի» կազմում խաղադաշտ էին դուրս եկել հինգ նախկին դինամոյականներ: Նրանց ավելի երիտասարդ մրցակիցներն իրենց լավագույն կողմերով դրսեւորեցին՝ աչքի ընկնելով գրագետ գործողություններով, որոնց արդյունքում էլ 3 գնդակ հայտնվեց «Միկայի» դարպասում: Իսկ ահա, «Միկայի» ֆուտբոլիստները, թվում է, թերագնահատել էին մրցակցին, խաղադաշտ էին դուրս եկել հեշտ հաղթանակ տանելու մտադրությամբ, սակայն մրցակիցը լավ դաս տվեց խաղային ձեռագիրը կորցրած հանրապետության կրկնակի գավաթակրին:

Վերջին հանդիպումներում արդյունավետ խաղ են ցուցադրում արարատցիները: «Կոտայքի» հետ խաղում էլ նրանք 5 գոլ խփեցին, սակայն միայն 2-րդ խաղակեսում գտան մրցակցի դարպասի բանալին, այն էլ այն բանից հետո, երբ «Կոտայքն» առաջինը հասավ հաջողության: Վերջինիս կազմում խաղին մասնակցեցին «Միկայից» տեղափոխված Արմեն Մարկոսյանը, Արամ Ավանեսյանն ու Հայկ Հարությունյանը, որոնք, սակայն, չկարողացան օգնել թիմին: 2-րդ շրջանը հաջող սկսած «Լեռնագործի» եւ «Բանանցի» մրցավեճի ելքը վճռեց Տիգրան Եսայանի խփած միակ գնդակը: Վերջինս արդեն 4 խաղ դառնում է գոլի հեղինակ՝ խփելով 6 գնդակ: Իսկ «Բանանցը» 4-րդ անընդմեջ հաղթանակը տոնեց: Կրկին հիասթափեցրեց «Լոռին»՝ հերթական խոշոր հաշվով պարտությունը կրելով: Իսկ «Շիրակն» ընդհատեց դարպասն անառիկ պահած խաղերի շարքը:

Խաղերի արձանագրություններից

«Արարատ»–«Կոտայք»՝ 5–1

0–1՝ Հրաչյա Վարդազարյան (46), 1–1՝ Արամ Սարգսյան (55), 2–1՝ Ալեքսանդր Թադեւոսյան (62), 3–1՝ Գալուստ Պետրոսյան (79), 4–1՝ Էլուկվու Էզուկամ (84), 5–1՝ Արթուր Մինասյան (90):

«Միկա»–«Դինամո»՝ 3–3

1–0՝ Կարեն Մուրադյան (11), 1–1՝ Արմեն Վարդանյան (22), 2–1՝ Անդրեյ Բուլանով (48՝ 11 մ), 2–2՝ Ալբերտ Ներսիսյան (68), 2–3՝ Հովհաննես Նազարյան (72), 3–3՝ Դավիթ Գրիգորյան (81):

«Լեռնագործ»–«Բանանց»՝ 0–1

Տիգրան Եսայան (20):

«Սպարտակ»–«Փյունիկ»՝ 2–2

0–1՝ Արման Քարամյան (49), 1–1՝ Արամ Հակոբյան (53), 1–2՝ Արա Հակոբյան (58), 2–2՝ Արամ Ոսկանյան (66): 82-րդ րոպեին Արամ Հակոբյանը չիրացրեց 11 մ հարվածը:

«Լոռի»–«Զվարթնոց»՝ 0–5

Տիգրան Դավթյան (24), Հակոբ Միրզոյան (38), Լեւոն Փաչաջյան (72), Աբել Մինասյան (75), Ռոբերտ Պողոսյան (84):

«Շիրակ»–«Արցախ»՝ 2–1

1–0, 2–0՝ Կարեն Ալեքսանյան (2, 22), 2–1՝ Էրիկ Գալստյան (33):

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	15	14	1	0	66–12	43
2. Շիրակ	14	12	2	0	41–5	38
3. Բանանց	16	11	2	3	31–11	35
4. Սպարտակ	16	10	3	3	34–14	33
5. Զվարթնոց	15	8	1	6	49–20	25
6. Արարատ	16	7	4	5	30–19	25
7. Միկա	16	6	4	6	25–22	22
8. Լեռնագործ	16	4	4	8	14–27	16
9. Արցախ	16	3	2	11	13–40	11
10. Դինամո	16	3	2	11	19–49	11
11. Լոռի	16	1	1	14	13–77	4
12. Կոտայք	16	0	4	12	8–47	4

Ռմբարկուները

Արման Քարամյան («Փյունիկ»)	26
Արտյոմ Ադամյան («Միկա»)	12
Արտավազդ Քարամյան («Փյունիկ»)	12
Արամ Հակոբյան («Սպարտակ»)	11
Տիգրան Դավթյան («Զվարթնոց»)	9
Տիգրան Եսայան («Բանանց»)	9
Սարգիս Նազարյան («Զվարթնոց»)	9
Հակոբ Սամուելյան («Լեռնագործ»)	8
Վարդան Մինասյան («Փյունիկ»)	8
Արարատ Հարությունյան («Շիրակ»)	8
Արա Հակոբյան («Սպարտակ»)	8

Սերգեյ Մովսիսյանը չեմպիոնների գավաթակիր

Հունաստանում ավարտվեց շախմատի եվրոպական չեմպիոնների գավաթի հերթական խաղարկությունը: Պատվավոր մրցանակը վիճարկում էին 43 թիմեր: Մրցակարգի համաձայն, յուրաքանչյուր թիմում ընդգրկված էին 6 հիմնական եւ 2 պահեստային շախմատիստներ: Շվեյցարական մրցակարգով անցկացվեց 7 տուր: Միավորների հաշվարկը կատարվում էր հետեւյալ կերպ. հաղթանակի դեպքում թիմին տրվում էր 2 միավոր, ոչ-ոքին գնահատվում էր մեկ միավորով, պարտության դեպքում թիմը միավոր չէր ստանում: Հավասար միավորների դեպքում առավելությունը տրվում էր այն թիմին, որի շախմատիստներն ընդհանուր հաշվարկով ավելի շատ միավորներ էին վաստակել:

Մրցաշարի հենց մեկնարկից համառ պայքար ծավալվեց հաղթողի կոչման համար: Ամեն ինչ վճռվեց վերջին՝ 7-րդ տուրում: Առաջատարը՝ ֆրանսիական «NAO Chess Club» թիմը, մրցում էր չեմպիոնների ներկայիս գավաթակիր Ռուսաստանի «Նորիլսկի նիկելի» հետ: Երկու թիմերին էլ հաղթանակ էր անհրաժեշտ: Հաղթելով 3,5–2,5 հաշվով, ռուսական ակումբը վաստակեց 12 միավոր: Վճռորոշ նշանակություն ուներ նաեւ 10-ական միավոր վաստակած Սարաեւոյի «Բոսնիա» եւ Կազանի «Լադյա-Կազան-1000» թիմերի մրցավեճը: Այստեղ եւս չափազանց սուր ու լարված մրցապայքար ծավալվեց: Ի վերջո, 3,5–2,5 հաշվով հաղթեց «Բոսնիան»: Այդ հաղթանակում իր մեծ ավանդն ունեցավ Չեխիայում բնակվող մեր հայրենակից Սերգեյ Մովսիսյանը, որը հաղթեց Անդրեյ Խարլովին: Հաղթական մյուս միավորը թիմին պարգեւեց Ալեքսեյ Շիրովը, որը պարտության մատնեց կազանցիների կազմում 2-րդ խաղատախտակի վրա խաղացող Վլադիմիր Հակոբյանին: Արդյունքում 2 թիմեր՝ «Բոսնիան» եւ «Նորիլսկի նիկելը» վաստակեցին հավասար միավորներ (12-ական): Չեմպիոնի կոչմանն արժանացավ «Բոսնիան», որի շախմատիստներն ընդհանուր հաշվարկով վաստակել էին կես միավոր (27,5) ավելի, քան «Նորիլսկի նիկելը»: Նշենք, որ բացի Սերգեյ Մովսիսյանից ու Վլադիմիր Հակոբյանից, մրցաշարին մասնակցեց նաեւ Սմբատ Լպուտյանը, որը խաղում էր Բոսնիայի մեկ այլ թիմում՝ «Կիսելյակում»: Այն 43 թիմերի մեջ գրավեց 24-րդ տեղը: Կազանի «Լադյան» 6-րդն էր: Մրցանակային 3-րդ տեղը 11 միավորով գրավեց Վարշավայի «Պոլոնիա պլյուսը»: Այսպիսով, հայ գրոսմայստեր Սերգեյ Մովսիսյանը «Բոսնիայի» կազմում դարձավ շախմատի եվրոպական չեմպիոնների գավաթակիր: Նա գերազանց հանդես եկավ մրցաշարում: 4-րդ խաղատախտակի վրա խաղացած շախմատիստների մեջ Սերգեյ Մովսիսյանի արդյունքը լավագույնն էր՝ 5,5 միավոր 7 հնարավորից: Մնացած խաղատախտակների վրա լավագույն արդյունքներ ցույց տվեցին հետեւյալ շախմատիստները. Ալեքսանդր Գրիշչուկ, Վերեսլավ Էյնգորն, Սուատ Աթալիկ, Էմիր Սուտովսկի (1-ին խաղատախտակ, 5-ական՝ 7-ից), Ալեքսեյ Դրեեւ, Ջուդիթ Պոլգար, Ալիկ Գերշոն (2-րդ խաղատախտակ, 5,5-ական՝ 7-ից), Զոլթան Վարգա (3-րդ խաղատախտակ, 5,5՝ 7-ից), Լարս Թիդե (5-րդ խաղատախտակ, 6՝ 7-ից), Արտյոմ Տիմոֆեեւ, Միլան Նովկովիչ (6-րդ խաղատախտակ, 6՝ 7-ից):

Ֆուտբոլային մասունքներն աճուրդի էին հանվել

Այն գնդակը, որով 1888 թ. խաղացել են ֆուտբոլի Անգլիայի գավաթի եզրափակիչի մասնակիցներ «Վեստ Բրոմվիչ Ալբիոնն» ու «Պրեստոն Նորթը», աճուրդում վաճառվել է 32,9 ֆունտ ստեռլինգով (51,2 հազար դոլար): Հետաքրքրական է, որ կաշվե այդ գնդակի վրա գծագրված է եղել եզրափակիչ խաղի մի դրվագ, ինչպես նաեւ գրված են եղել տեղեկություններ մարզադաշտի մասին, եւ նշված է եղել խաղի հաշիվը՝ 2–1: 16,45 հազար ֆունտ (25,6 հազար դոլար) վճարվել է 1887 թ. գավաթի կիսաեզրափակիչի գնդակի համար, որով խաղացել են վերը նշված նույն թիմերը: Իսկ ամենաթանկ մասունքը ֆուտբոլի Իտալիայի 1943 թ. գավաթն էր, որը նվաճել էր «Թորինոն» ավիավթարից 6 տարի առաջ: Ակումբի գլխավոր բաժնետեր Ֆրանչեսկո Ջիմինելին գավաթը գնեց 47 հազար ֆունտով (73,15 հազար դոլար):

ԱՌԱՋԻՆ ԽՈՒՄԲ

Պայքարը սրվում է

Ֆուտբոլի ՀՀ առաջին խմբի մրցաշարում միակ ուղեգրի համար շարունակվում է համառ մրցակցությունը չորս թիմերի միջեւ: Այդ պայքարում յուրաքանչյուր վրիպում, միավորի ցանկացած կորուստ կարող է ճակատագրական լինել ուղեգրի հավակնորդների համար: Առաջնության 21-րդ տուրում վճռորոշը «Արաքս»–«Կիլիկիա» հանդիպումն էր: Հյուրերը չափազանց կարեւոր հաղթանակ տոնեցին եւ ընդհուպ մոտեցան առաջատարներին: Հանդիպման ելքը վճռեց 86-րդ րոպեին Գուրգեն Մանուկյանի խփած միակ գնդակը: «Կիլիկիայի» հաջողությունը հնարավորություն տվեց «Արմավիրին» գլխավորելու աղյուսակը՝ շնորհիվ հյուրընկալվելիս ՖԻՄԱ-ի նկատմամբ տարած հաղթանակի (6–0): Իր օգտին 3 միավոր գրանցեց նաեւ «Արփան», որը Գյումրիում պարտության մատնեց «Շիրակ-2»-ին (3–2): Մյուս խաղերի արդյունքներն էական ազդեցություն չունեն ուղեգրի համար մղվող պայքարում. «Սպարտակ-2»–«Արցախ-2»՝ 1–0, «Փյունիկ-2»–«Դինամո»՝ 4–0, «Լոկոմոտիվ»–«Վանաձոր»՝ 3–0:

Առաջնության ավարտին դեռ 9 տուր կա: Բարձրագույն խմբի միակ ուղեգրի համար մղվող պայքարում վճռորոշ կարող են լինել նոյեմբերի 8-ին եւ 12-ին կայանալիք «Արփա»–«Արմավիր» եւ «Արմավիր»–«Կիլիկիա» հանդիպումները:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արմավիր	21	17	3	1	72–17	54
2. Արաքս	21	17	1	3	52–13	52
3. Կիլիկիա	21	15	5	1	66–9	50
4. Արփա	21	15	3	3	44–17	48
5. Փյունիկ-2	21	14	4	3	67–20	46
6. Փյունիկ-3	21	12	3	6	52–19	39
7. Սպարտակ-2	21	10	3	8	43–28	33
8. Արցախ-2	21	9	4	8	30–29	31
9. Լոկոմոտիվ	21	7	3	11	26–49	24
10. Վանաձոր	21	5	4	12	25–38	19
11. ՖԻՄԱ	21	4	3	14	21–56	15
12.- Շիրակ-2	21	3	2	16	23–55	11
13. Նոր-Մարաշ	21	2	4	15	17–72	10
14. Դինամո	21	2	2	17	19–96	8

Շումախերը վերադարձնում է պարտքը

«Ֆորմուլա-1» դասի ավտոմրցավազքի աշխարհի առաջնության հերթական փուլն անցկացվեց Ինդիանապոլիսում: Հաղթողի կոչման համար հիմնական պայքարը ծավալվեց Միխայիլ Շումախերի եւ Ռուբենս Բարիկելոյի միջեւ: Վերջինս այս մրցաշրջանում շատ էր օգնել Շումախերին չեմպիոնի կոչմանն արժանանալու համար: Մասնավորապես, բոլորն էլ հիշում են Ավստրիայում կայացած ավտոմրցավազքը, երբ ողջ մրցատարածությունում առջեւից ընթացող Բարիկելոն վերջնագծում միտումնավոր հնարավորություն տվեց Շումախերին շրջանցելու իրեն: Եվ ահա եկել էր պարտքերը վերադարձնելու ժամանակը: Սակայն այս անգամ ամեն ինչ այնպես վարպետորեն կատարվեց, որ դժվար է մեղադրել Շումախերին: Նա ընդամենը 0,1 վրկ-ով զիջեց Բարիկելոյին: 3-րդ տեղը գրավեց Դեւիդ Կուլթհարդը «Մակլարենից»:

Մեկնարկել է «Կրեմլի գավաթի» մրցաշարը

Մոսկվայում մեկնարկել է թենիսի «Կրեմլի գավաթի» 13-րդ խաղարկությունը, որն այս անգամ բավական ուժեղ կազմ է հավաքել: Կանանց մրցաշարում հանդես կգան Վինուս Ուիլյամսը, Լինդսեյ Դեւենպորտը, Ելենա Դոկիչը, Մարտինա Հինգիսը, Ամելի Մորեսմոն, Ելենա Դեմենտեւան, Անաստասիա Միսկինան: Տղամարդկանց մրցաշարում կորտ դուրս կգան մրցաշարի 5-ակի հաղթող Եվգենի Կաֆելնիկովը, Մարատ Սաֆինը, Թոմի Հաասը, Ալբերտո Կոստան, Թոմաս Յոհանսոնը եւ այլ ուժեղագույն թենիսիստներ: Մրցումները սկսվեցին որակավորման փուլից: Հաջող խաղաց Մարի-Գայանե Միքայելյանը, որը պարտության մատնեց ռուսաստանցի Եվգենիա Կուլիկովսկայային (6–2, 7–6):

Էջը պատրաստեց
ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

ՅՈՒՆԻԲԱՆԿ ЮНИБАНК

Դրամական փոխանցումներ Ռուսաստան-Հայաստան Հայաստան-Ռուսաստան ինչպես նաեւ ԱՊՀ այլ երկրներ

«Յունիստրիմը» ֆիզիկական անձանց
դրամական էսպրես փոխանցումների համակարգ է առանց բանկային հաշվի բացման

ՀՈՒՍԱԼԻ ԷՍՊՐԵՍ ԷԺԱՆ

Մեկ ժամվա ընթացքում Ձեր հարազատներն ու մերձավորները կարող են ստանալ փոխանցումը Երեւան՝ փոխանցման գումարի 1 %-ը

Հայաստանի մյուս խաղաքներ եւ Լեռնային Ղարաբաղ. նախկին ~~2~~%-ի փոխարեն «Յունիբանկն» առաջարկում է փոխանցման գումարի 1%-ը

«Յունիբանկն» իր հաճախորդներին նորագույն բանկային տեխնոլոգիաների տրամադրման նախաձեռնողն է

Արդիով եւ անվտանգ

Բոլոր պահատեղերը, որոնց պարունակությունը հանդիսանում է միայն հաճախորդի գաղտնիքը, գտնվում են անվտանգության միջոցներով հագեցած հատուկ կառուցված չհրկիզվող տարածքում:

Գաղտնիությունը

«Յունիբանկը» երաշխավորում է Ձեր գործարքների գաղտնիությունը, իսկ մեկուսացված առանձնասենյակը Ձեզ հնարավորություն կտա արկղից օգտվել բացարձակ գաղտնի պայմաններում: Յուրաքանչյուր պահատեղ կարող է բացվել միայն արկղի տիրոջ անձնական բանալիով կամ նրա կողմից պատշաճ կերպով լիազորված ներկայացուցչի կողմից:

Անհատական պահատեղերի չափերը

Հաճախորդների սպասարկումն առավել հարմարավետ դարձնելու համար առաջարկում ենք երեք տարբեր չափերի պահառության արկղեր:

(բարձրություն x լայնություն x խորություն) մմ

Չափերը	Սակագներ (ԱՄՆ դոլար)				
	7 օր	14 օր	30 օր	180 օր	365 օր
փոքր 100x220x480	9	12	18	35	45
միջին 200x220x480	12	18	23	45	60
մեծ 200x450x480	18	23	35	60	70

Այսօր Հայաստանում լինելով հնարավորություն ունենք Ռուսաստանի ֆինանսական շուկաներում գործարքներ կնքել ЮТРЕЙД համակարգի միջոցով

Տեղեկությունների համար զանգահարել՝
Մոսկվա 785 05 80, 787 11 73, 797 58 03:
Մեր հասցեն՝ Երեւան, Ամիրյան 12
Հեռ.՝ 53 98 70, 53 98 71, ֆաքս՝ 53 30 52
«Յունիբանկ»- իրական ներդրումներ

uTRADERu

www.utrade.ru

«Յունիբանկ»- ռեալ ներդրումներ

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

1991 թ. արտադրության մակնիշ OPEL KALIBRA ավտոմեքենա, վազքը 180.000, գույնը կարմիր, SONY մագնիտոֆոն, էլեկտրական ապակիներ, անվտանգության համակարգ, ABC արգելակներ (բորտ կոմպյուտեր) եւ ավտոմատացված համակարգ:

Մաքսազերծված է:

Հեռ. 09423833

ԿՈՐԵԼ Է

ՀՀ խաղաքացի Սամվել Խաչատրի Աղաջանյանի անձնագիրը, ժամանակավոր վարորդական իրավունքի թույլտվությունը, զազով մեքենա վարելու իրավունքը:

Համարել անվավեր:

ԿՈՐԵԼ Է

Ավետյան Ավետիսին պատկանող «ՈՒՖ 2203» մակնիշի 02 OL 513 պետհամարանիշի ավտոմեքենայի տեխնիկական անձնագիրը:

Համարել անվավեր:

Armex

Հայաստանի Ֆոնդային Բորսա
Armenian Stock Exchange

2002 թ. սեպտեմբեր 30-ի առեւտրային նստաշրջան

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐԻ ԳՆԱՆՇՈՒՄ

Թողարկող Issuer	Կարճ.** ABBR	Ցուցակ Listed	Առք* Bid: լավագույն գին Best price	Առք* Bid: միջ. կշռ. գին Avg. price	Առք* Bid: Ընդհանուր Total qnt.	Վաճառք* Ask: լավագույն գին Best price	Վաճառք* Ask: միջ. կշռ. գին Avg. price	Վաճառք* Ask: Ընդհանուր Total qnt.	Կատարված գործարքներ Transactions: նվզ. գին Day low	Transactions: առավ. գին Day high	Transactions: միջ. կշռ. գին Avg. price	Transactions: Ընդհանուր Total qnt.	Ծավալ Volume
[illegible]	ARSL	B											
[illegible]	ASHBPI	B							3.000.0	3.000.0	3.000.0	19	57.000.0
[illegible]	DMDC	B				58.000.0	58.000.0	7					
[illegible]	EKGF	B							8.500.0	8.500.0	8.500.0	5	42.500.0
[illegible]	EKOG	B				10.000.0	10.000.0	720					
[illegible]	EQDF	B							400.0	400.0	400.0	38	15.200.0
[illegible]	HELM	B				10.000.0	10.000.0	1.408					
[illegible]	HEZB	B	35.0	35.0	58.812				35.0	35.0	35.0	21.188	741.580.0
[illegible]	MGER	B	7.000.0	7.000.0	20				1.000.0	1.000.0	1.000.0	200	200.000.0
[illegible]	NERN	B											
[illegible]	PORN	B				5.000.0	5.000.0	280					
						10.000.0	10.000.0	1.060					

* [illegible]
** [illegible]
[illegible]
Այդ տեղեկությունները հրապարակվում են ինտերնետային էջում՝ www.armex.am

© Armex

Ազգ

Գործարարության աջակցության ծրագիր

«Ազգ» օրաթերթը եւ Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցությունը համատեղ ներկայացնում են Հայաստանի գործարարներին անվճար աջակցման ծրագիր:

Եթե դուք սեփականատեր եք կամ ունեք որեւէ բիզնես-առաջարկներ, սակայն Ձեզ հարկավոր են նոր գործընկերներ, ներդնողներ, խորհրդատուներ՝ սեփական գործը զարգացնելու համար, ապա «Ազգ» օրաթերթի ինտերնետ տարբերակի բազմահազար ընթերցողներին, 70-ից ավելի երկրներում կներկայացնենք Ձեր բիզնես-առաջարկները, որոնք հարկավոր է ուղարկել Հայաստանի Ռամկավար Ազատական կուսակցության կենտրոնական գրասենյակ՝ Երեւան, Կորյունի 19ա, 3-րդ հարկ, կամ «Ազգ» օրաթերթի խմբագրատուն՝ Երեւան, Հանրապետության 47, 3-րդ հարկ, տնօրինությանը: ՀՀ-ի մարզերի գործարարները կարող են դիմել ՀՌԱԿ տեղական կառույցներին.

ք. Գյումրի - Նորիկ Գրիգորյան	3-28-57, ժամը 20-ից հետո
ք. Արթիկ- Մերուժան Պետրոսյան	5-24-84
ք. Գորիս- Էդիկ Ստեփանյան	2-05-25
ք. Սիսիան- Լեւոն Ավագյան	43-26, 27-72
ք. Վանաձոր- Ֆերդինանդ Հարոյան	4-29-67
ք. Ալավերդի- Արա Թովմասյան	2-32-01
ք. Ստեփանավան- Վոլոդյա Մարտիրոսյան	2-21-39
ք. Տաշիր- Արշակ Պետրոսյան	2-23-69
ք. Եղվարդ- Հրաչյա Կարապետյան	57-51-97
ք. Հրազդան- Կարեն Մարգարյան	2-33-66
ք. Իջեւան- Հովիկ Հակոբջանյան	3-44-73
ք. Արտաշատ- Սամվել Մինասյան	2-05-77
ք. Մեծամոր- Արտեմ Եղիշյան	3-37-57
ք. Չարենցավան- Աշոտ Ուղումյան	4-23-93
ք. Արմավիր- Գրիշա Արշակյան	6-20-41
գ. Մալիշկա-Արմեն Մարգարյան	8-20, 8-05

Ուշադրություն

Բիզնես-առաջարկները հարկավոր է ներկայացնել անգլերեն լեզվով, 2-3 կոմպյուտերային էջերի սահմաններում, դիսկետով:

☎ 52 93 53

Ներկայացրեք աշխարհին Ձեր հնարավորությունները
Մե՛ր միջոցով

ԿՈՐԵԼ Է

Հովսեփ Ժորայի Վարդանյանի անձնագիրը՝ տրված 28.07.99 թ.: Անձնագրի համարն է AB0466159:

Համարել անվավեր:

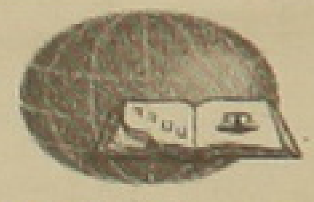

ՈՒՍԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Հայաստանի հաշվապահների եւ աուդիտորների ասոցիացիա» հասարակական կազմակերպությունը (ՀՀԱԱ) հայտնում է, որ 2002 թ. հոկտեմբերի 5-ին, ժամը 11:00-ին տեղի կունենա ՀՀԱԱ անդամների ընդհանուր ժողովը:

Ընդհանուր ժողովին հրավիրվում են մասնակցելու ՀՀԱԱ-ի բոլոր լիիրավ եւ թեկնածու անդամները:

Ժողովը տեղի կունենա Ամիրյան 26 հասցեով՝ Երեւանի քաղաքի եւ կինոյի պետական ինստիտուտի դահլիճում:

Մասնակիցների գրանցումը՝ ժամը 10:30-ին:

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար դիմել ՀՀԱԱ տնօրինություն:

Հասցեն՝ ք. Երեւան, Կ.-Ուլնեցու 31, 5-րդ հարկ

Հեռ.՝ 24-16-85, 24-93-19, 24-93-29

էլ. փոստ՝ aaaa@arminco.com

Արժեթղթերի գնման/վաճառքի համար դիմել Հայաստանի Ֆոնդային Բորսայի անդամ բրոքերային ընկերություններին

Ափրոբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան,Կոմիտաս 22/50
Հեռ.՝ 222725, 278469

Ալիխանյան Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Գ.Լուսավորչի 48ա
Հեռ.՝ 41206

Ալինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ռոստովյան 21, բն. 41
Հեռ.՝ 454112

Ալս Էրզրումցի ՍՊԸ
ք. Վանաձոր, Տիգրան Մեծի 71/27
Հեռ.՝ (051) 22422

Ամերիա Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Բաղրամյան պող. 6, բն. 2
Հեռ.՝ 524040, 524140

Այտի Բրոկ Դիլ Տրաստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հալաբյան 47, բն. 31
Հեռ.՝ 348837, 277814

Արդշինբրոք ՍՊԸ
ք. Երեւան,-Թումանյան 28/20
Հեռ.՝ 542674

Արժեթղթերի Կենտրոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Զաքիյան 8/19
Հեռ.՝ 581578, 566448

Արմբրոկ ՓԲԸ
ք. Երեւան, Կորյունի 19/1
Հեռ.՝ 542125

Երեւան-Բրոքեր ՍՊԸ
ք. Երեւան, Թումանյան 32/16
Հեռ.՝ 544657, (09)400699

Էյ-Բի Սեքյուրիթիզ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Մաշտոցի 40ա/1
Հեռ.՝ 532815

ԷՍ ԿԱԲՐՈՔ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Գայի պող. 57, բն. 15
Հեռ.՝ 640804

Էտալոն Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Հանրապետության փող.49/2
Հեռ.՝ 620600

Կապիտալ Ինվեստ ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ազաբանգեղոսի 7
Հեռ.՝ 526417, 569680

Մ.Գ.Ս. ՍՊԸ
ք.Գյումրի, Աբովյան 242-1
Հեռ.՝ 23109, 30868

Պրիվատ Ինվեստ ՓԲԸ
ք. Երեւան,Նալբանդյան 50/26
Հեռ.՝ 521812, 528778

Ռենեսա ՓԲԸ
ք. Երեւան, Վարդանանց 13
Հեռ.՝ 544527

Վրինկո ՍՊԸ
ք. Երեւան, Ամիրյան 24/5
Հեռ.՝ 531805

Տոնտոն ՍՊԸ
ք. Երեւան, Դեղատան 2
Հեռ.՝ 545477, 545407

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյանի 70ա Գրանցման թիվ 65. Դաշին 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 30. 09. 2002 Գինը՝ 100 դրամ